

Верховний
Суд

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЗБІРНИК ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ВЕРХОВНОГО СУДУ щодо вирішення спорів у сфері оподаткування та митної справи

ЗБІРНИК
ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ
ВЕРХОВНОГО СУДУ
щодо вирішення спорів
у сфері оподаткування
та митної справи

Київ – 2019

УДК 343.359.2:347.991]"2017/2019"(094.9)

3-41

3-41 Збірник правових позицій Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду щодо вирішення податкових спорів. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 15.12.2017 до 28.02.2019 / Упоряд: д-р юрид. наук М. І. Смокович, канд. юрид. наук Р. Ф. Ханова; відпов. за вип.: Н. Л. Богданюк, В. Л. Котвицький, О. С. Марценюк, канд. юрид. наук В. П. Базов, канд. юрид. наук А. А. Барікова, М. Г. Дорошук. — Київ, 2019. — 110 с.

ISBN 978-617-7679-15-7

УДК 343.359.2:347.991]"2017/2019"(094.9)

Ця публікація була здійснена за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя». Погляди авторів, викладені у цьому виданні, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки.

© Верховний Суд, 2019

© Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), 2019

ЗМІСТ

ПОКАЖЧИК ТЕРМІНІВ	5
ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ КАСАЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ	6
Стосовно митної справи (крім охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності); зовнішньоекономічної діяльності; спеціальних заходів щодо демпінгового та іншого імпорту	6
Визначення коду товару за УКТЗЕД	8
Визначення митної вартості товару	8
Щодо валютного регулювання і валютного контролю	12
Справи за участю органів доходів і зборів	12
Щодо процедур здійснення контролю Рахунковою палатою, Державною аудиторською службою України, державного фінансового контролю	17
Реалізація податкового контролю	18
Передача майна в податкову заставу	27
Застосування адміністративного арешту коштів та/або майна	28
Стягнення податкового боргу	29
Адміністрування окремих податків, зборів, платежів	30
Щодо податку на прибуток підприємств	35
Щодо податку на доходи фізичних осіб	37
Щодо податку на додану вартість (крім бюджетного відшкодування з податку на додану вартість, податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції), зупинення реєстрації податкових накладних)	42
Бюджетне відшкодування з податку на додану вартість	61
Щодо акцизного податку, крім акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	63
Щодо рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин	65

Щодо податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	65
Щодо транспортного податку	66
Щодо плати за землю	70
Щодо збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших зборів	73
Інші правові позиції, висловлені щодо застосування норм матеріального та процесуального права	78
ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ	87
Зразкові справи	87
Фінансовий контроль та діяльність суб'єктів владних повноважень	89
Юрисдикційні спори	94
Адміністративна юрисдикція	94
Інші види судової юрисдикції	97
КАТЕГОРІЇ СПРАВ	104

ПОКАЖЧИК ТЕРМІНІВ

адміністративний арешт, стор. 24, 28
 адміністративно-господарські санкції, стор. 12, 23
 адміністрування зборів, стор. 19, 30,
 адміністрування платежів, стор. 30, 53, 74,
 адміністрування податків, стор. 19, 30, 51, 53,
 акт індивідуальної дії, стор. 17, 82
 акцизний податок, стор. 63, 64, 65, 67
 анулювання реєстрації, стор. 25, 30, 57
 бюджетна класифікація, стор. 40
 бюджетне відшкодування, стор. 34, 59, 60, 61, 62,
 89, 90, 91, 98
 виїзна перевірка, стор. 18, 22, 46, 47, 50,
 грошове зобов'язання, стор. 29, 31, 39, 40, 43, 46, 47,
 50, 56, 57, 58, 65, 66, 75, 81
 дата зарахування коштів, стор. 15
 декларант, стор. 8, 9, 10, 11, 35
 демпінговий імпорт, стор. 6
 державний фінансовий контроль, стор. 17, 18, 95,
 100, 102
 джерело погашення податкового боргу, стор. 51
 джерело права, стор. 92
 додаткове благо, стор. 33, 39, 41
 дохід платника податку, стор. 33
 електронна база даних, стор. 22, 24
 єдиний внесок на загальнообов'язкове держав-
 не соціальне страхування, стор. 73, 74, 75, 77, 78, 87,
 88, 93
 єдиний податок, стор. 30, 53, 54, 57,
 збитки, стор. 94, 95, 97, 102, 103
 звітний період, стор. 49, 69
 земельний податок, стор. 36, 44, 55, 71, 72
 зовнішньоекономічна діяльність, стор. 12, 15
 імпорт, стор. 23
 камеральна перевірка, стор. 19, 20, 25, 44, 45, 46, 50,
 54, 58
 код бюджетної класифікації, стор. 40
 контролюючий орган, стор. 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24,
 25, 26, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 46,
 47, 48, 49, 50, 53, 54, 56, 57, 62, 63, 68, 69, 74, 81, 89,
 90, 91, 98, 102
 користування надрами, стор. 65
 межі повноважень податкового органу, стор. 31
 митна вартість, стор. 8, 9, 10, 11, 35
 митна територія, стор. 6, 7, 11, 53,
 митний контроль, стор. 6, 9
 митні платежі, стор. 7, 8, 9, 35, 94, 95,
 невійна перевірка, 9, 75
 нормативно-правовий акт, стор. 26, 63, 67, 85, 86
 орган доходів і зборів, стор. 14, 28, 19, 76, 77, 87, 88, 95
 пенсія, стор. 93

пеня, стор. 12, 15, 29, 41, 61, 73, 74, 77, 81, 89, 90, 92
 підакцизна продукція, стор. 63,
 підакцизні товари, стор. 53, 63, 64, 67
 підконтрольна установа, стор. 95, 102
 плановий період, стор. 66, 68, 69
 плата за землю, стор. 67, 72
 платіжне доручення, стор. 15, 21, 40
 платник єдиного податку, стор. 30, 57, 71, 74, 76, 77, 87, 88
 податкове повідомлення-рішення, стор. 18, 31, 38,
 40, 42, 43, 46, 47, 51, 52, 56, 70, 94
 податкове правопорушення, стор. 50, 56, 75, 81
 податкова декларація, стор. 20, 25, 45, 50, 58, 62,
 89, 91, 98
 податкова застава, стор. 23, 27
 податкова звітність, стор. 19, 20, 24, 25, 45, 48, 49
 податкова перевірка, стор. 20, 22, 45
 податкове зобов'язання, стор. 20, 24, 29, 35, 40, 41,
 42, 46, 49, 52, 58, 63, 64, 69, 70, 72, 99
 податковий борг, стор. 28, 29, 30, 36, 40, 41, 51, 52,
 69, 85, 88, 99
 податковий контроль, стор. 18, 22, 23, 24
 (податковий) кредит, стор. 24, 33, 34, 37, 39, 49, 53,
 56, 57
 податковий орган, стор. 22, 24, 26, 27, 28, 31, 34, 41,
 43, 47, 54, 62, 74, 75, 80, 88, 89, 91, 98
 податковий період, стор. 38, 40, 55, 56, 57, 58, 69
 податок на одану вартість, стор. 23, 31, 34, 37, 49,
 50, 51, 53, 56, 57, 61, 62, 81, 89, 91, 98
 податок на доходи, стор. 41, 53
 податок на нерухоме майно, стор. 44, 55, 71
 податок на прибуток, стор. 26, 44, 60, 99
 помилково сплачений збір, стор. 32
 поточний документальний контроль, стор. 20, 45
 презумпція добросовісності платника податків,
 стор. 48, 49
 реєстр платників податків, стор. 30, 57
 реєстр податкових накладних, стор. 49, 50
 реєстратор розрахункових операцій, стор. 13, 14,
 16, 19, 54
 реєстрація податкової накладної, стор. 21, 58
 розрахункові операції, стор. 13, 14, 16, 19, 54, 64
 стягнення податкового боргу, стор. 28, 29, 52,
 судовий збір, стор. 7, 21, 80, 83
 транспортний податок, стор. 66, 68, 69, 70
 фіскальний (звітний) чек, стор. 13, 14, 16, 21
 форс-мажорні обставини, стор. 15, 74, 99, 100
 шкода суспільним інтересам, стор. 52
 штраф, стор. 13, 19, 38, 40, 41, 58, 65, 66
 штрафні (фінансові) санкції, стор. 13, 14, 16, 17, 19, 23,
 29, 37, 40, 41, 46, 52, 65, 73, 74, 76, 77, 88

ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ КАСАЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ

СТОСОВНО МИТНОЇ СПРАВИ (КРИМ ОХОРОНИ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ); ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ; СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ДЕМПІНГОВОГО ТА ІНШОГО ІМПОРТУ

Постанова від 08.08.2018 у справі №607/12366/15-а

Невивезення транспортного засобу, що перебуває в режимі транзиту, та щодо якого існує обов'язок вивезення за межі митної території протягом 10-денного строку, є триваючим правопорушенням, оскільки, в даному випадку, особа перебуває в безперервному стані протиправної бездіяльності через невиконання свого обов'язку.

Діяння (бездіяльність) особи щодо невивезення транспортного засобу, що перебуває під митним контролем, за межі митної території України, характеризуються тривалим невиконанням встановленого приписами Митного кодексу України обов'язку. Вчиняючи такі діяння, позивач перебував у стані безперервного порушення Закону, як наслідок, відповідне порушення не може вважатись таким, що носить разовий характер.

Постанова від 04.09.2018 у справі №813/4988/13-а

Виконання зобов'язань перевізника щодо доставки товарів, які переміщувалися митною територією України прохідним транзитом, до митниці призначення

забезпечується гарантуванням Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України сплати митних платежів у порядку солідарної відповідальності разом з перевізником. При цьому, митні органи перед тим, як звертатися до суду з позовом до гарантійного об'єднання (Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України) щодо стягнення таких митних платежів, повинні вимагати їх сплати в добровільному порядку.

Постанова від 22.11.2018 у справі №441/346/17

У справах про оскарження постанов у справах про адміністративне правопорушення у розумінні положень ст.ст.287,288 Кодексу України про адміністративні правопорушення позивач звільняється від сплати судового збору.

У зв'язку з цим за подання позивачем апеляційної скарги на рішення адміністративного суду у справі про оскарження постанови про адміністративне правопорушення судовий збір у порядку і розмірах, встановлених Законом України «Про судовий збір» від 08.07.2011 №3674-VI, сплаті не підлягає.

Постанова від 24.01.2019 у справі №452/2164/15-а

Громадяни-нерезиденти в порядку ст. 380 Митного кодексу України можуть тимчасово (до 1 року) ввозити на митну територію України транспортні засоби особистого користування у кількості не більше однієї одиниці на кожну товарну позицію й в разі перевищення цієї кількості товару – його пропуск через митний кордон України здійснюється в порядку, визначеному ч. 2 ст. 379 Митного кодексу України.

При цьому, має значення не кількість ввезення громадянином-нерезидентом на митну територію України в режимі тимчасового ввезення транспортних засобів як таких, а кількість транспортних засобів особистого користування, що ввезено або ввозиться ним на митну територію України саме в режимі тимчасового ввезення в порядку, встановленому ст. 380 Митного кодексу України.

ВИЗНАЧЕННЯ КОДУ ТОВАРУ ЗА УКТЗЕД

Постанова від 14.08.2018 у справі №826/19279/16

Якщо митний орган за результатами митного оформлення товару за певною митною декларацією самостійно не приймав рішення про визначення коду товару і погодився з класифікацією товару, здійсненою декларантом, та, відповідно, самостійно визначеною декларантом сумою митних платежів, то підстави вважати таку суму митних платежів надмірно сплаченою та наявне в імпортера право на їх повернення відсутні.

Якщо ж саме митний орган прийняв рішення про визначення коду товару, яке в подальшому буде скасовано, то сума надмірно сплачених митних та інших платежів повертається декларанту в порядку і на умовах, встановлених у ст. 301 Митного кодексу України, ст. 43 Податкового кодексу України, з дотриманням процедури, врегульованої Порядком повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, затвердженим наказом Державної митної служби України №618 від 20.07.2007.

ВИЗНАЧЕННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРУ

Постанова від 27.07.2018 у справі №826/7545/16

Митні органи мають право витребувати додаткові документи на підтвердження задекларованої митної вартості у випадку наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей, що є обов'язковою обставиною, з якою закон пов'язує можливість витребування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти наступні дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товарів. Разом з тим,

витребувати необхідно ті документи, які дають можливість пересвідчитись у правильності чи помилковості задекларованої митної вартості, а не всі, які передбачені ст. 53 Митного кодексу України. Ненадання повного переліку витребуваних документів може бути підставою для визначення митної вартості не за першим методом лише тоді, коли подані документи є недостатніми чи такими, що у своїй сукупності не спростовують сумнів у достовірності наданої інформації.

Постанова від 04.09.2018 у справі №813/2699/17

Органи ДФС з метою здійснення контролю правильності визначення митної вартості товарів мають право проводити документальні перевірки після завершення процедури митного оформлення та випуску товарів. При цьому, підставою для проведення документальної невіізної перевірки, згідно з п. 2 ч. 2 ст. 351 Митного кодексу України, є, зокрема, надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтвердженої інформації про недостовірність відомостей, що містяться в поданих митному органу документів щодо товарів, митне оформлення яких завершено.

Постанова від 25.09.2018 у справі №808/8573/15

У разі незгоди з рішенням чи дією митних органів щодо визначення, призначення, заявлення, з'ясування достовірності, коригування та/чи інших дій щодо митної вартості, митного контролю і митного оформлення, декларант може піддати ці дії чи рішення судовому контролю.

Якщо суд визнає рішення або дії митних органів із зазначених питань протиправними, зобов'язує вчинити певні дії відповідно до вимог митного законодавства і коли у рішенні суду буде констатована неправильність чи хибність рішень чи дій митних органів, які зумовили (призвели, потягли) помилкову та/або надмірну сплату сум митних платежів, ці платежі повертаються декларанту в порядку і на умовах, встановлених у ст. 301 Митного кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), ст. 43 Податкового кодексу України (в редакції, чинній

на час виникнення спірних правовідносин), ст. 45 Бюджетного кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), з дотриманням процедури, врегульованої Порядком повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, затвердженим наказом Державної митної служби України від 20.07.2007 №618 (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин).

Постанова від 19.02.2019 у справі №804/1316/16

Митні органи мають право здійснювати контроль правильності обчислення декларантом митної вартості, але ці повноваження здійснюються у спосіб, визначений законом, зокрема, витребування додаткових документів на підтвердження задекларованої митної вартості може мати місце тільки у випадку наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей. Такі сумніви можуть бути зумовлені неповнотою поданих документів для підтвердження заявленої митної вартості товарів, невідповідністю характеристик товарів, зазначених у поданих документах, митному огляду цих товарів, порівнянням рівня заявленої митної вартості товарів з рівнем митної вартості ідентичних або подібних товарів, митне оформлення яких уже здійснено, і таке інше.

Постанова від 12.03.2019 у справі №826/2313/16

Основним методом визначення митної вартості товарів є метод – за ціною договору.

Обов'язок доведення митної ціни товару лежить на позивачу. При цьому митний орган у випадку наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, яка була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, може витребувати додаткові документи.

Наявність обґрунтованих сумнівів у правильності зазначеної декларантом митної вартості товарів є імперативною умовою, оскільки з цією обставиною закон пов'язує можливість витребування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти наступні дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товарів.

Сумніви митниці є обґрунтованими, якщо надані декларантом документи містять розбіжності, наявні ознаки підробки або не містять всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Митний орган зобов'язаний зазначити конкретні обставини, які викликали відповідні сумніви, причини неможливості їх перевірки на підставі наданих декларантом документів, а також обґрунтувати необхідність перевірки сумнівних відомостей та зазначити документи, надання яких може усунути сумніви у їх достовірності.

Необхідність витребування додаткових документів передусім є способом упевнитися у тому, що декларант правильно визначив митну вартість.

Метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, застосовується у разі, якщо, зокрема, покупець і продавець не пов'язані між собою особи або хоч і пов'язані між собою особи, однак ці відносини не вплинули на ціну товарів.

При продажу товарів між пов'язаними особами вартість операції береться за основу для визначення митної вартості оцінюваних товарів за першим методом – за ціною договору, якщо декларант при поданні митної декларації покаже, що така вартість є близькою до вартості однієї з нижчезазначених операцій, яка здійснювалася одночасно або майже одночасно з операцією з оцінюваними товарами: вартості операції при продажу непов'язаним покупцям ідентичних або подібних (аналогічних) товарів для експорту в Україну; митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, визначеної згідно з положеннями ст. 62 Митного кодексу України; митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, визначеної згідно з положеннями ст. 63 Митного кодексу України.

Таким чином, саме декларант зобов'язаний довести митному органу, що хоча продавець та покупець і пов'язані між собою особи, однак такі відносини не вплинули на ціну товарів, що були імпортовані.

ЩОДО ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ

Постанова від 31.07.2018 у справі №826/11142/14

За наслідком розгляду звернення суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності з документами, наданими за переліком, відповідач, як суб'єкт владних повноважень, наділений обмеженим колом дискреційних повноважень – здійснити реєстрацію, оформлення та видачу карток реєстрації-обліку зовнішньоекономічного контракту (договору) або відмовити у реєстрації зовнішньоекономічного контракту (договору) шляхом направлення заявнику вмотивованого листа. При цьому, підстави для відмови у здійсненні реєстрації, закріплені у п. 6 Порядку реєстрації зовнішньоекономічних контрактів (договорів) на здійснення експортних операцій з металобрухтом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 №155, мають вичерпний характер та розширювальному тлумаченню не підлягають.

СПРАВИ ЗА УЧАСТЮ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ

Постанова від 19.09.2018 у справі №813/3978/17

З набранням чинності Податкового кодексу України, положення ч. 1 ст. 250 Господарського кодексу України щодо строків застосування адміністративно-господарських санкцій, на нарахування штрафних санкцій (пені) за порушення валютного законодавства, в тому числі на нарахування пені за порушення резидентами термінів розрахунків в іноземній валюті у сфері зовнішньоекономічної діяльності, не розповсюджуються.

Постанова від 16.10.2018 у справі №819/982/13-а

Оприбуткування готівки включає сукупність законодавчо встановлених дій, зокрема, для підприємств, які здійснюють готівкові розрахунки при продажу товарів (послуг) із застосуванням реєстратора розрахункових операцій – реєстрацію таких коштів через реєстратор розрахункових операцій та відображення цієї готівки у книзі обліку розрахункових операцій. А відтак, саме невиконання будь-якої з цих дій є порушенням порядку оприбуткування готівки, за яке передбачена відповідальність у вигляді штрафу в п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми (абзац третій ст. 1 Указу Президента України від 12.06.1995 №436/95 «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки»).

Постанова від 31.10.2018 у справі №820/4908/16

У разі проведення готівкових розрахунків із застосуванням РРО або використанням РК оприбуткування готівки є сукупність таких дій: фіксація повної суми фактичних надходжень готівки у фіскальних звітних чеках РРО (даних РК) та відображення на їх підставі готівки у КОРО. Невиконання будь-якої із цих дій є порушенням порядку оприбуткування готівки, за яке встановлена відповідальність (абзац третій ст. 1 Указу Президента України від 12.06.1995 №436/95 «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки»).

Постанова від 04.12.2018 у справі №822/2450/16

Положення п. 5 ст. 17 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» не передбачають застосування штрафних санкцій за кожний випадок нероздрукування суб'єктом господарювання, який здійснює розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій

формі електронного документа, а встановлюють відповідальність за щоденне недрукування на реєстраторах розрахункових операцій електронного документа.

Постанова від 13.12.2018 у справі №822/1980/16

За вчинення порушень, про які йдеться у п. 5 ст. 17 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265/95-ВР, відповідний орган доходів і зборів може застосувати лише одну фінансову санкцію у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян незалежно від кількості виявлених під час перевірки суб'єкта господарювання, який здійснює розрахункові операції за товари (послуги), випадків невиконання друку або створення в електронній формі на РРО контрольної стрічки.

Постанова від 26.12.2018 у справі №2а-15085/10/0470

Зміст норм п. 9 ст. 3 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265/95-ВР (далі – Закону №265/95-ВР) та підп. 2.6 глави 2 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 №637 (далі – Положення №637), свідчить, що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, мають своєчасно та в повній мірі оприбутковувати усю готівку, що надходить до кас, та щоденно, тобто, кожного робочого дня по закінченні зміни, але не пізніше 24 години цього ж дня, друкувати на РРО фіскальні звітні чеки і забезпечувати їх зберігання в КОРО. У разі недотримання суб'єктом господарювання при здійсненні діяльності п. 9 ст. 3 Закону №265/95-ВР та підп. 2.6 глави 2 Положення №637 до нього за рішенням відповідних органів застосовуються штрафні (фінансові) санкції згідно з вимогами п. 4 ст. 17 Закону №265/95-ВР та абзацу третього ч. 1 ст. 1 Указу Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм із регулювання обігу готівки» від 12.06.1995 №436/95 відповідно.

Постанова від 29.01.2019 у справі №812/209/16

Засвідчення форс-мажорних обставин є статутним завданням Торгово-промислової палати України, а не делегованим повноваженням. Видача Торгово-промисловою палатою України сертифікатів про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) є послугою, яка в розумінні ст. 178 Господарського кодексу України є публічним зобов'язанням.

Постанова від 29.01.2019 у справі №826/24017/15

Юридичні особи мають право відкривати як поточні рахунки в банках в національній валюті так і рахунки для здійснення зовнішньоекономічної діяльності та зарахування на них коштів в іноземній валюті.

Датою зарахування валютної виручки вважається зарахування її на відповідний валютний рахунок. Подальший рух коштів з валютного на поточний рахунок юридичної особи, у тому числі і з використанням розподільчого рахунку, свідчить про використання коштів вже на території України в перерахунок на національну валюту і не може вважатись первинним надходженням коштів внаслідок виконання зовнішньоекономічних контрактів.

Відповідна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 14.08.2018 (справа №808/502/17, провадження №К/9901/38245/18), що відповідає вимогам принципу пропорційності, оскільки фактично сторона зовнішньоекономічного контракту виконала свої зобов'язання перед контрагентом в момент формування відповідного платіжного доручення про переказ коштів.

Подальше зарахування коштів на поточний рахунок суб'єкта господарювання через розподільчий рахунок банку є заходом, направленим на виконання банківських формальностей, пов'язаних з обов'язковим продажем валюти. Ці заходи застосовуються з метою забезпечення стабільності функціонування валютної системи держави та підтримки національної грошової одиниці. Разом з тим, відповідні процеси є поза межами впливу та відповідальності кожного із суб'єктів зовнішньоекономічного контракту, відтак, застосування пені саме за один день затримки подальшого

надходження валюти на поточні рахунки Товариства з розподільчого рахунку, відкритого уповноваженим банком для цієї юридичної особи, є протиправним.

Постанова від 14.02.2019 у справі №2а/0370/889/11

У разі проведення готівкових розрахунків із застосуванням РРО оприбуткування готівки є сукупність дій з фіксації повної суми фактичних надходжень готівки у фіскальних звітних чеках РРО (даних розрахункової книги) та відображення на їх підставі готівки у КОРО, якою визнається прошнурована і належним чином зареєстрована в органах державної податкової служби України книга, що містить щоденні звіти, які складаються на підставі відповідних розрахункових документів щодо руху готівкових коштів, товарів (послуг). Невідображення готівки у такій КОРО після їх проведення із застосуванням РРО є порушенням порядку оприбуткування готівки, відповідальність за яке встановлена саме Указом Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» від 12.06.1995 №436/95 (далі – Указ №436/95).

Отже, у разі проведення готівкових розрахунків із застосуванням РРО здійснення обліку готівкових коштів у книзі, яка не прошнурована і належним чином не зареєстрована в органах державної податкової служби України, тобто, не є КОРО в розумінні Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265/95-ВР та Положення про ведення касових операцій, не свідчить про дотримання норм з регулювання обігу готівки у національній валюті, що встановлюються НБУ, й є підставою для застосування фінансових санкцій, передбачених Указом №436/95.

Постанова від 25.02.2019 у справі №805/1267/17-а

Нероздрукування контрольних стрічок є продовжуваним порушенням, за яке може бути застосовано лише одне покарання – фінансову санкцію в розмірі десяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Постанова від 28.02.2019 у справі №822/1310/17

У разі встановлення факту здійснення роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюнових виробів без наявності відповідних ліцензій до суб'єкта господарювання застосовується фінансові санкції в розмірі 200 відсотків вартості отриманої партії товару, але не менше 17000 грн. за кожне з двох порушень.

ЩОДО ПРОЦЕДУР ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ РАХУНКОВОЮ ПАЛАТОЮ, ДЕРЖАВНОЮ АУДИТОРСЬКОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ, ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Постанова від 11.10.2018 у справі №813/4101/17

Під час вирішення справ, предметом яких є правомірність вимог контролюючих органів, скерованих на адресу підконтрольних суб'єктів, судам належить, виходячи із правової природи письмової вимоги контролюючого органу, враховувати чи прийнята вона на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені законодавством. З метою встановлення того, чи контролюючим органом при прийнятті спірної вимоги владні управлінські функції реалізовані у передбачений законом спосіб, суду належить надати правову оцінку змісту вимоги як індивідуально-правового акта.

Ухвала від 13.11.2018 у справі №808/3230/17

Законодавство не ототожнює участь посадової особи Державної фінансової інспекції як спеціаліста у перевірках, що проводяться правоохоронними органами, за наслідками яких спеціаліст надає довідкову інформацію, з участю в проведенні ревізій, здійснених на підставі ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення

державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 №2939-XII, результати яких оформлюються актом.

Справу про визнання неправомірними дій Державної аудиторської служби України було передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду. Було поставлено питання, у порядку якого виду судочинства (кримінального чи адміністративного) має розглядатися позов комунальної установи до Державної аудиторської служби про визнання протиправними дій щодо прийняття рішення про виділення працівника як спеціаліста за зверненням Старшого групи прокурорів у кримінальному провадженні. Велика Палата Верховного Суду у постанові від 20.03.2019 зазначила, що дотримання порядку збирання доказів органами досудового розслідування, зокрема, залучення спеціаліста, є предметом перевірки під час розгляду справи судом у порядку кримінального судочинства.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Постанова від 20.03.2018 у справі №810/1438/17

Перевірка є способом реалізації владних управлінських функцій податковим органом як суб'єктом владних повноважень, який зобов'язаний діяти тільки на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією України та законами України. Лише дотримання умов та порядку прийняття контролюючими органами рішень про проведення перевірок, в тому числі, документальних позапланових виїзних, є належною для прийняття наказу про проведення перевірки. З наказом про перевірку, відомостями про дату її початку та місце проведення платник має бути ознайомлений у встановлений законом спосіб та строк до її початку.

Акт перевірки, отриманий в результаті документальної виїзної перевірки, виходячи із положень щодо допустимості доказів, закріплених ч. 2 ст. 74 Кодексу адміністративного судочинства України, не може визнаватися допустимим доказом у справі, якщо він одержаний з порушенням порядку, встановленого законом. Податкове повідомлення-рішення, прийняте за наслідками незаконної перевірки на підставі акту перевірки, який є недопустимим доказом, не може вважатись правомірним та підлягає скасуванню.

Постанова від 27.03.2018 у справі №815/2663/16

Відповідно до ч. 2 ст. 250 Господарського кодексу України дія цієї статті не поширюється на штрафні санкції, розмір і порядок стягнення яких визначені Податковим кодексом України, Законом України «Про банки і банківську діяльність» та іншими законами, контроль за дотриманням яких покладено на органи доходів і зборів.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшого удосконалення адміністрування податків і зборів» від 06.12.2012 №5518-VI у ст. 15 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 №265/95-ВР (далі – Закону №265/95-ВР) внесено зміни та викладено в новій редакції.

Контроль за дотриманням суб'єктами господарювання порядку проведення розрахунків за товари (послуги), інших вимог цього Закону здійснюють органи доходів і зборів шляхом проведення фактичних та документальних перевірок відповідно до Податкового кодексу України.

Водночас, п. 113.3 ст. 113 Податкового Кодексу України обумовлено, що штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються у порядку та у розмірах, встановлених цим Кодексом та іншими законами України.

Відтак, положення ст. 250 Господарського кодексу України не застосовуються до правовідносин, що виникають в зв'язку з реалізацією Закону №265/95-ВР.

Постанова від 24.04.2018 у справі №803/1338/17

З огляду на приписи п. 76.1 ст. 76 Податкового кодексу України камеральна перевірка проводиться посадовими особами контролюючого органу без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення. Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком. Згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

Таким чином, камеральна перевірка є одним з видів податкових перевірок, встановлених п. 75.1 ст. 75 Податкового кодексу України, та за своєю правовою сутністю є формою поточного документального контролю за дотриманням платником вимог податкового законодавства на підставі декларацій та інших документів податкової звітності, одержаних від платника. При цьому, будь-якого окремого рішення для проведення даного виду перевірки не вимагається, оскільки подання платником податків податкової звітної документації автоматично виступає юридичним фактом для перевірки її достовірності. Наведене свідчить про обов'язковий характер камеральної перевірки, яка проводиться у випадку подання платником звітних документів до контролюючого органу. А відтак камеральною перевіркою охоплюються лише ті показники документів, які належать до податкової звітності та мають значення для правильності обчислення платником об'єкта оподаткування та суми податку, що підлягає сплаті до бюджету. Перевірка будь-яких інших відомостей, використання документів первинного обліку платника податків, витребування у платника додаткової інформації та документів, подання яких разом з податковою декларацією чинним законодавством не передбачено, камеральною перевіркою не охоплюється.

Аналіз достовірності сформованих платником податків показників податкової звітності під час камеральної перевірки не здійснюється, а своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати податків може бути перевірена контролюючим органом в рамках проведення документальних перевірок у порядку, передбаченому ст.ст. 77, 78 Податкового кодексу України.

Постанова від 23.06.2018 у справі №826/6248/15

Обов'язковою умовою застосування процедури податкового компромісу є наявність на час звернення платника податків неузгоджених сум податкових зобов'язань за податковими повідомленнями-рішеннями. Після звернення платника із відповідною заявою такі зобов'язання стають узгодженими.

Постанова від 07.08.2018 у справі №810/3125/17

Ч. 2 ст. 19 Конституції України визначає, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Враховуючи вищевикладене та відсутність закріплення на нормативно-правовому рівні обов'язкових реквізитів платіжного доручення, що підтверджує сплату судового збору зазначення судом про відсутність у фіскальному чеку відомостей щодо його відношення до цієї справи, є помилковим.

Постанова від 14.08.2018 у справі №803/1583/17

Законодавець передбачив можливість застосування до платника наслідків не своєчасної реєстрації податкової накладної, передбачених ст. 120-1 Податкового кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), лише за наявності його вини.

Постанова від 19.09.2018 у справі №826/13667/17

При вирішенні спорів щодо правомірності формування платниками податків своїх даних податкового обліку, зокрема, якщо предметом спору є включення/не включення до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу інвестиційного прибутку від операцій з борговими зобов'язаннями Національного банку України та казначейськими зобов'язаннями України, емітованими центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, у тому числі від зміни курсу іноземної валюти, суди повинні враховувати, що відповідно до вимог ст. 77 Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції чинній на час вирішення спору), обов'язок доведення відповідних обставин у спорах між особою та суб'єктом владних повноважень покладатиметься на відповідача – суб'єкта владних повноважень.

Постанова від 14.11.2018 у справі №815/2268/17

Платник податку, який вважає порушеним порядок та підстави призначення податкової перевірки, зокрема виїзної, щодо нього, має захищати свої права шляхом недопуску посадових осіб контролюючого органу до такої перевірки. Якщо ж допуск до податкової перевірки відбувся, в подальшому предметом розгляду в суді має бути лише суть виявлених порушень податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Відтак, з огляду на наведене, позови платників податків, спрямовані на оскарження рішень (у тому числі наказів про призначення перевірки), дій або бездіяльності контролюючих органів щодо призначення та/або проведення перевірок можуть бути задоволені лише в тому разі, якщо до моменту винесення судового рішення не відбулося допуску посадових осіб контролюючого органу до спірної перевірки. В іншому разі в задоволенні відповідних позовів має бути відмовлено, оскільки правові наслідки оскаржуваних дій за таких обставин є вичерпаними, а отже, задоволення позову не може призвести до відновлення порушених прав платників податків, оскільки після проведення перевірки права платника податків порушують лише наслідки проведення відповідної перевірки.

Постанова від 22.11.2018 у справі №826/18937/14

Дії контролюючого органу щодо внесення до електронної бази даних інформації, отриманої внаслідок здійснення заходів податкового контролю, є лише службовою діяльністю працівників податкового органу на виконання своїх професійних обов'язків по збиранню доказової інформації щодо наявності чи відсутності документального підтвердження даних податкового обліку платників податків, які не створюють для платника податків самостійного юридичного наслідку. Інформація, отримана податковим органом за результатами податкового контролю, використовується для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу. Це в однаковій мірі стосується і дій податкового органу щодо внесення такої інформації до існуючих інформаційних систем.

Відповідно, інформація, що надійшла за результатами податкового контролю, не може бути виключена з баз даних, якщо дії зі здійснення такого контролю не визнані протиправними в установленому порядку.

Постанова від 23.11.2018 у справі №805/2145/15-а

Упродовж спірного періоду (з 01.01.2015 до 30.03.2015) були чинними норми Податкового кодексу України, згідно з якими операції з постачання, у тому числі операції з імпорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України, звільнялись від оподаткування ПДВ. Інших переліків зазначених відходів та брухту чорних металів, ніж ті, що містяться у додатках 1 та 2 до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків відходів та брухту чорних і кольорових металів, операції з постачання яких, зокрема операції з імпорту, тимчасово, до 1 січня 2022 року, звільняються від обкладення податком на додану вартість» від 12.01.2011 №15 (далі – постанова №15), Кабінет Міністрів України не затверджував. Натомість постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 №136 було внесено зміни до постанови №15, згідно з якими, зокрема, термін звільнення таких операцій від обкладення ПДВ продовжувався до 01.01.2017.

Отже, операції з постачання, у тому числі операції з імпорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, коди та найменування яких містяться у Переліках, затверджених постановою №15, у період з 01.01.2015 до 30.03.2015 звільнялись від оподаткування ПДВ.

Постанова від 04.12.2018 у справі №813/4158/16

Сама собою обставина прийняття податкової вимоги або рішення про опис майна у податкову заставу не порушує приписів підп. 1, 2 ч. 5 ст. 36 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 №4452-VI (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), оскільки в даному випадку контролюючим органом не здійснювалось нарахування будь-яких санкцій за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів),

не накладався арешт на кошти чи майно банку, не здійснювалось примусове стягнення його коштів та майна.

Постанова від 18.12.2018 у справі №826/3014/16

Позови платників податків, спрямовані на оскарження рішень (у тому числі наказів про призначення перевірки), дій або бездіяльності контролюючих органів щодо призначення та/або проведення перевірок можуть бути задоволені лише в тому разі, якщо до моменту ухвалення судового рішення не відбулося допуску посадових осіб контролюючого органу до спірної перевірки. В іншому разі в задоволенні відповідних позовів має бути відмовлено, оскільки правові наслідки оскаржуваних дій за таких обставин є вичерпаними, а отже, задоволення позову не може призвести до відновлення порушених прав платників податків, оскільки після проведення перевірки права платника податків порушують лише наслідки проведення відповідної перевірки.

Постанова від 20.12.2018 у справі №826/14365/14

Дії контролюючого органу щодо внесення до електронних баз даних змін показників податкової звітності суб'єктів господарювання щодо податкового кредиту та податкових зобов'язань на підставі акта перевірки, в тому числі і на підставі акта та довідки про неможливість проведення зустрічної звірки, без прийняття податкових повідомлень-рішень не породжують правових наслідків для платників податків та не порушують їхні права, оскільки розміщена в цій системі інформація є службовою та використовується податковими органами для обробки зібраної інформації в автоматичному режимі (використовується для виконання покладених на контролюючі органи функцій та завдань) з метою здійснення податкового контролю.

Постанова від 27.12.2018 у справі №813/2883/15

Проведення камеральної перевірки податкової звітності за певний період не позбавляє права контролюючі органи проводити документальну перевірку з питань фінансово господарської діяльності платника податків, дотримання ним вимог податкового, валютного та іншого законодавства у період, за який подана така декларація.

Постанова від 24.01.2019 у справі №818/433/14

Платник податків має право бути повідомлений належним чином про дату та час проведення перевірки до початку проведення такої. Однак, норма п. 77.4 ст. 77 Податкового кодексу України не містить застереження щодо ознайомлення платника з вказаними документами саме за 10 днів до початку проведення такої перевірки за умови надсилання платнику податків копії наказу та письмового повідомлення рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Постанова від 30.01.2019 у справі №826/3793/17

Анулювання реєстрації особи як платника податку унеможливорює прийняття поданої Товариством у серпні 2016 року податкової декларації з податку на додану вартість за липень 2016 року, відтак, судами попередніх інстанцій зроблено правильний висновок про те, що у спірних правовідносинах ДПІ діяла відповідно до вимог чинного законодавства, у межах своєї компетенції та без порушень законних прав та інтересів позивача, що унеможливорює задоволення адміністративного позову.

Постанова від 11.02.2019 у справі №826/551/15

Внесені до Податкового кодексу України зміни прямо дозволяють зменшити щомісячні аванси з податку на прибуток на суму сплачених авансових внесків при виплаті дивідендів як в поточному, так і в попередніх періодах.

Враховуючи наведене, касаційний суд погоджується з висновком про наявність законних підстав для визнання протиправними дій Державної податкової інспекції у Печерському районі Головного управління Міндоходів у м. Києві щодо відмови у зарахуванні авансових внесків з податку на прибуток при виплаті дивідендів у розмірі 7287141,00 грн., сплачених Товариством з обмеженою відповідальністю «Пул Енд Беа Україна» у 2013 році, у зменшення авансових внесків з податку на прибуток; визнання протиправною та скасування податкової вимоги Державної податкової інспекції у Шевченківському районі Головного управління Міндоходів у м. Києві від 30.09.2014 року №21519-25.

Постанова від 12.02.2019 у справі №810/829/17

Чинними нормативно-правовими актами передбачено вичерпний перелік підстав для одностороннього розірвання Договору про визнання електронних документів: закінчення терміну чинності нових посилених сертифікатів ключів і ненадання платником податків нового посиленого сертифіката (сертифікатів) відкритого ключа замість скасованих; зміна платником податків місця реєстрації. Вказані підстави повинні обґрунтовуватися наявними в матеріалах справи доказами, а не лише припущеннями податкового органу.

Постанова від 26.02.2019 у справі №826/9082/15

Відсутність печатки контролюючого органу на запиті про надання інформації, незазначення у останньому підстав для направлення та/або зазначення підстав, не

передбачених Податковим кодексом України, недотримання інших вимог є порушенням порядку його оформлення (складання), що у свою чергу призводить до виникнення у платника податків права не надавати запитувану інформацію.

Постанова від 28.02.2019 у справі №820/437/18

Наявність у податкового органу податкової інформації, що вказує про ймовірні порушення позивачем вимог податкового законодавства, не свідчить беззаперечно про те, що такі порушення мають місце. Задля можливості у платника податків спростувати таку інформацію і направляється запит податкового органу.

ПЕРЕДАЧА МАЙНА В ПОДАТКОВУ ЗАСТАВУ

Постанова від 21.12.2018 у справі №805/2941/15-а

Для правовідносин, що виникають під час дії тимчасової адміністрації банку або ліквідації банку, яку здійснює уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пріоритетними є норми Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 №4452-VI (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин).

ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ КОШТІВ
ТА/АБО МАЙНА

Постанова від 31.07.2018 у справі №820/2916/17

Передумовою стягнення податкового боргу є звернення податкового органу до органу місцевого самоврядування з поданням щодо прийняття рішення про виділення коштів місцевого бюджету на сплату податкового боргу такого платника податків. Вчинені податковим органом дії не узгоджуються з положеннями п. 96.1 ст. 96 Податкового кодексу України, оскільки він не звертався до Херсонської міської ради з таким поданням, а відтак, не вжив всіх передбачених кодексом заходів щодо стягнення податкового боргу. Колегія суддів суду касаційної інстанції зазначила, що податковий орган неправильно обрав спосіб судового захисту та звернувся до суду із порушенням норм процесуального права за загальною процедурою, в порушення права за положень п.п. 1, 3 ч. 1 ст. 183-3 Кодексу адміністративного судочинства України, якою встановлені особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів при здійсненні ними передбачених законом повноважень на підставі подання таких органів (у редакції, яка діяла до 15.12.2017).

Постанова від 28.03.2019 у справі №П/811/1722/17

За наявності умов, визначених у п. 94.2 ст. 94 Податкового кодексу України, арешт на майно може бути накладено рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, обґрунтованість якого має бути перевірена судом в обов'язковому порядку протягом 96 годин. Відсутність протягом вказаного строку відповідного рішення суду про визнання арешту обґрунтованим зумовлює звільнення з-під адміністративного арешту майна платника податків та унеможливає його повторне накладення з тих же підстав.

СТЯГНЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ

Постанова від 25.04.2018 у справі №2а-6927/10/1870

Особа стягувача і боржника, а також точні відомості про них, є обов'язковим елементом змісту виконавчого документа, виданого судом. У разі відсутності цих відомостей виконавчий документ є підставою для відмови у відкритті виконавчого провадження. Отже, невідповідність відомостей про стягувача, які зазначені у виконавчому документі, і особи, яка звернулася до виконавця, є перешкодою для початку примусового виконання судового рішення.

Постанова від 08.05.2018 у справі №802/777/16-а

Судове рішення про стягнення податкового боргу, за яким встановлено порядок його виконання шляхом розстрочення сплати боргу, не звільняє платника податків від відповідальності у вигляді штрафних санкцій та пені, передбачених підп. 126.1 ст. 126 та підп. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 Податкового кодексу України.

Прийняття судових рішень, якими визначено згідно процесуального закону порядок виконання судових рішень щодо стягнення податкового боргу, жодним чином не впливає на звільнення платника податків від відповідальності у вигляді штрафних санкцій та пені, нарахування яких передбачено ст.ст. 126 та 129 Податкового кодексу України, за несвоєчасну сплату сум грошових зобов'язань, а отже доводи контролюючого органу наведені в касаційній скарзі є обґрунтованими, а нарахування штрафних санкцій та пені у сумі є правомірним.

Постанова від 04.09.2018 у справі №2а-952/11/1370

Аналіз положень чинного законодавства свідчить про законодавчо визначений порядок узгодження сум податкового зобов'язання контролюючим органом, як

суб'єктом владних повноважень, шляхом прийняття податкових повідомлень. В межах спірних правовідносин контролюючим органом відповідного рішення не приймалось, що виключає визнання податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів податковим боргом, та як наслідок, звернення позивача до суду за його стягненням.

Постанова від 04.03.2019 у справі №2а-6053/11/1070

Надіслані платникові податків податкові вимоги у порядку, передбаченому Законом України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», на податковий борг, що не погашений, не втрачає своєї правової дії. Чинним податковим законодавством України не передбачено необхідності повторного відправлення платнику податків податкової вимоги у разі збільшення податкового боргу після набрання чинності Податковим кодексом України.

АДМІНІСТРУВАННЯ ОКРЕМИХ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ, ПЛАТЕЖІВ

Постанова від 29.03.2018 у справі №804/2321/17

Способом реалізації владних управлінських функцій за наявності встановлення обставин, за яких платник податків не може перебувати на спрощеній системі оподаткування (бути платником єдиного податку), є прийняття рішення про анулювання реєстрації платника єдиного податку, шляхом виключення з реєстру платників цього податку, проте, відповідачем відповідне рішення не приймалося.

Постанова від 28.08.2018 у справі №820/3005/17

Пунктом 102.5 ст. 102 Податкового кодексу України передбачено, що заяви про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або про їх відшкодування у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть бути подані не пізніше 1095 дня, що настає за днем здійснення такої переплати або отримання права на таке відшкодування. Тобто, застосування цієї норми можливо у тому випадку, коли платник має намір відшкодувати податок на додану вартість із бюджету, прийняв рішення про таке відшкодування та звернувся до податкового органу із заявою в установленому Кодексом порядку.

В постанові від 17.04.2018 у справі №803/940/16 Верховний Суд дійшов висновку про те, що судами правильно надана оцінка посиланням відповідача на п. 102.5 ст. 102 Податкового кодексу України, згідно з яким заяви про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або про їх відшкодування у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть бути подані не пізніше 1 095 дня, що настає за днем здійснення такої переплати або отримання права на таке відшкодування.

Постанова від 04.09.2018 у справі №814/1005/16

Нарахування контролюючим органом фермерському господарству плати за землю, яка використовується на підставі договору оренди, укладеного між районною державною адміністрацією та громадянином, який є засновником та керівником такого фермерського господарства, є правомірним.

Постанова від 04.09.2018 у справі №826/10689/17

Межі повноважень податкового органу полягають виключно у прийнятті податкового повідомлення-рішення на підставі отриманої від Мінекономрозвитку інформації про автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та

середньоринкова вартість яких становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Відтак, підставою для прийняття відповідачем податкового повідомлення-рішення є виключно отримана від Мінекономрозвитку інформація.

Розрахунок середньоринкової вартості автомобіля з офіційного веб-сайту Мінекономрозвитку, в розумінні ст. 75 Кодексу адміністративного судочинства України, не є належним доказом того, що автомобіль позивача є об'єктом оподаткування транспортним податком.

Постанова від 05.09.2018 у справі №804/667/17

Якщо транспортно-експедиторські послуги надаються замовнику-резиденту, то такі послуги підлягають оподаткуванню ПДВ на загальних підставах за основною ставкою (незалежно від того, резидентом чи нерезидентом надаються такі послуги). Операції же з міжнародного перевезення вантажів, якщо таке перевезення здійснюється за єдиним міжнародним перевізним документом, оподатковуються за нульовою ставкою, яка, у свою чергу, не поширюється на інші послуги, які надаються при перевезенні, зокрема на ті, що надає експедитор.

Постанова від 10.09.2018 у справі №819/1012/17

Оскільки саме держава не виконала свій обов'язок запровадити внутрішню процедуру встановлення факту придбання нерухомого майна вперше, що сприяло б юридичній визначеності у цивільних правовідносинах, які зачіпають майнові інтереси особи, то негативні наслідки вказаної бездіяльності мають покладатися саме на державу.

Таким чином, посилення в касаційній скарзі на неможливість перевірки інформації щодо придбання квартири конкретною особою вперше, як на підставу для відмови позивачу в поверненні помилково сплаченого збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операції купівлі-продажу нерухомого майна, є необґрунтованими.

З огляду на наведене, правильним є висновок судів попередніх інстанцій про наявність правових підстав для зобов'язання відповідача звернутися з відповідним поданням до органів Державної казначейської служби України щодо повернення помилково сплаченого позивачем збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операції купівлі-продажу нерухомого майна.

Постанова від 18.09.2018 у справі №802/2231/17-а

Сам факт наявності вироку, ухваленого на підставі угоди у кримінальному провадженні, не дає підстав для автоматичного висновку про нереальність господарських операцій, внаслідок чого є нагальна необхідність перевіряти доведеність кожного податкового правопорушення і здійснювати комплексне дослідження усіх складових господарських операцій, з врахуванням обставин, встановлених вироком, який набрав законної сили, періоду часу, за який такі обставини встановлені, а також конкретної особи та наслідки її дій.

Постанова від 02.10.2018 у справі №804/9122/16

Основна сума боргу (кредиту) платника податку прощена (анульована) кредитором за його самостійним рішенням є доходом такого платника. Визначальною ознакою доходу платника податку, як об'єкта та бази оподаткування податком з доходу фізичних осіб, в тому числі у вигляді додаткового блага, є приріст показників фінансового та/або майнового стану платника податку. При прощенні (анулюванні) заборгованості особа одержує економічну вигоду у вигляді збереження активів у силу припинення належного кредитору права вимоги та кореспондуючого цій вимозі обов'язку боржника витратити кошти на погашення заборгованості за кредитом. Боржник (платник податків), який отримав додаткове благо у вигляді прощення (анулювання) суми основного боргу за кредитом та який був належним чином повідомлений про прощення (анулювання) такого боргу, зобов'язаний відобразити анульовану суму боргу у складі оподаткованого доходу з обчисленням та перерахуванням до бюджету відповідних сум податку, в тому числі і військового збору.

Судами попередніх інстанцій не досліджено та не встановлено фактичні обставини справи, які є вирішальними. Зокрема, судами не встановлено, чи є сума прощення (анулювання) боргу сумою основного боргу (кредиту) платника, чи включені в таку суму нараховані та прощені (анульовані) відсотки за користування кредитними коштами та в якому розмірі. Судами також не встановлено чи відбулась зміна валюти зобов'язань у кредитних правовідносинах.

Постанова від 14.11.2018 у справі №826/7762/13-а

Положення п. 102.5 ст. 102 Податкового кодексу України визначають строки звернення до податкового органу саме з заявою про бюджетне відшкодування надміру сплачених сум податку на додану вартість, а не строки формування таких сум.

Постанова від 24.01.2019 у справі №822/1734/18

Ордер, який видано відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 №5076-VI (далі – Закон №5076-VI), є самостійним документом, що підтверджує повноваження адвоката й надання договору про правничу допомогу, його копії або витягу разом із ордером чинна редакція Кодексу адміністративного судочинства України не вимагає.

Такий ордер відповідно до змісту ч.ч. 1, 3 ст. 26 Закону №5076-VI може бути оформлений адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням) лише на підставі вже укладеного договору й адвокат несе кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення суду про повноваження представляти іншу особу в суді, а так само умисне невнесення адвокатом до ордера відомостей щодо обмежень повноважень, установлених договором про надання правничої допомоги (ст. 400-1 Кримінального кодексу України).

Постанова від 29.01.2019 у справі №813/347/18

Якщо митний орган за результатами митного оформлення товару за окремою митною декларацією, заповненою у звичайному порядку, самостійно не приймав рішення про коригування митної вартості і погодився з митною вартістю, визначеною декларантом, та методом її визначення, який застосував декларант, немає підстав вважати дії митного органу такими, що вчинені всупереч вимогам Митного кодексу України, а відтак і підстав визнавати сплачені суми митних платежів чи їх частину надмірно сплаченими. Якщо ж саме митний орган визначив митну вартість товарів, а в подальшому буде прийнято рішення про застосування митної вартості заявленої декларантом, сума надмірно сплачених митних та інших платежів повертається декларанту в порядку і на умовах, встановлених у ст. 301 Митного кодексу України, ст. 43 Податкового кодексу України, з дотриманням процедури, врегульованої затвердженим наказом Державної митної служби України від 20.07.2007 №618 Порядком повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами.

ЩОДО ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Постанова від 07.08.2018 у справі №2а-12086/10/1370

Відповідно до п. 5.2 ст. 5 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» податкове зобов'язання платника податків, нараховане контролюючим органом відповідно до п.п. 4.2, 4.3 ст. 4 цього Закону, вважається узгодженим у день отримання платником податків податкового повідомлення, за винятком випадків, визначених підп. 5.2.2 цього пункту.

Аналіз положень наведених норм свідчить про законодавчо визначений порядок узгодження сум податкового зобов'язання контролюючим органом, як суб'єктом

владних повноважень, шляхом прийняття податкових повідомлень. У межах спірних правовідносин контролюючим органом відповідного рішення не приймалось, що включає визнання податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів податковим боргом, та як наслідок, звернення позивача до суду за його стягненням.

Постанова від 08.11.2018 у справі №826/15028/17

Сам факт наявності вироків, ухвалених на підставі угод у кримінальному провадженні, не дає підстав для автоматичного висновку про нереальність господарських операцій, внаслідок чого є нагальна необхідність перевіряти доведеність кожного податкового правопорушення і здійснювати комплексне дослідження усіх складових господарських операцій із урахуванням обставин, встановлених у вироках, які набрали законної сили.

Крім того, суд не може робити висновок про нереальність господарських операцій підприємства з контрагентами на підставі вироку, якщо в останньому немає жодних обставин, що підтверджували б факт безтоварності спірних господарських операцій, а також якщо встановлена у вироку обставина не має значення для податкового спору, тобто не стосується предмету доказування даної адміністративної справи.

Постанова від 24.01.2019 у справі №826/7169/16

Правове відношення між власністю на земельну ділянку чи користування нею та обов'язком сплати земельного податку не припиняється у разі набуття власником чи користувачем земельної ділянки статусу суб'єкта господарювання та обрання ним виду економічної діяльності і системи оподаткування, які не передбачають використання земельної ділянки в господарській діяльності. Тобто з набуттям ознак (якості) суб'єкта господарювання фізична особа, яка ним стала, не перестає бути власником чи користувачем земельної ділянки і не звільняється від обов'язку сплати земельного податку.

Постанова від 02.04.2019 у справі №826/14331/13-а

Підставою для виникнення у платника права на податковий кредит з податку на додану вартість є факт реального здійснення операцій з придбання товарно-матеріальних цінностей з метою їх використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку, а також оформлення відповідних операцій належним чином складеними первинними документами, які містять достовірні відомості про їх обсяг та зміст.

Наслідки в податковому обліку створюють лише реально вчинені господарські операції, тобто такі, що пов'язані із рухом активів, зміною зобов'язань та власного капіталу платника податків та відповідають змісту укладених договорів. Таким чином, в даному випадку дослідженню підлягає реальність вчинення господарської операції, відповідність вчиненої господарської операції господарській меті, а також реальність усіх даних, наведених у документах, що надають право на формування податкового кредиту.

Документи, виписані від імені осіб, які заперечують свою участь у створенні та діяльності контрагентів платника податків, зокрема й у підписанні будь-яких первинних документів, не можуть вважатися належно оформленими та підписаними повноважними особами звітними документами, які посвідчують факт придбання товарів, робіт чи послуг, що виключає можливість формування даних податкового обліку на підставі таких документів.

ЩОДО ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Постанова від 22.05.2018 у справі №820/6437/16

Положеннями ст. 127 Податкового кодексу України встановлюється як міра відповідальності, яка покладається на платника податків, в тому числі і на податкового агента, саме за несплату (неперерахування) податків, до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків, при чому відповідність розміру штрафних санкцій

за вчинення такого порушення визначається (обчислюється) не з часу затримки такої несплати, як передбачено ст. 126 Податкового кодексу України, а з кількості разів допущених таких порушень протягом певного періоду часу. Тобто склад порушення передбачає, що нарахування, сплата чи утримання податку не відбулися до чи на момент виплати доходу.

Відтак, застосування штрафу в розмірі 50 та 75 відсотків суми податку на підставі п. 127.1 ст. 127 Податкового кодексу України можливо внаслідок неодноразового порушення, пов'язаного з ненарахування, неутримання та/або несплатою (неперерахуванням) податків платником податків незалежно від того, чи було виявлено ці порушення під час однієї перевірки контролюючого органу.

Постанова від 14.08.2018 у справі №820/12096/15

Застосування штрафу на рівні 50 відсотків та 75 відсотків суми податку на підставі п. 127.1 ст. 127 Податкового кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) можливе внаслідок неодноразового закінченого порушення, пов'язаного з ненарахуванням, неутриманням та/або несплатою (неперерахуванням) податку податковим агентом за певний податковий період, незалежно від того, чи виявлено ці порушення під час здійснення одного контрольного заходу.

Кваліфікуючою ознакою для застосування збільшеного розміру відповідальності є саме вчинення таких дій повторно (втретє) протягом 1095 днів та не залежить від того, чи зафіксовані ці епізоди в одному акті перевірки або в різних, а також від того, чи приймалось щодо платника раніше податкове повідомлення-рішення за ці порушення.

Постанова від 22.08.2018 у справі №804/925/16

Правильність правової позиції про те, що використання транспортного засобу пов'язується з його віком, а не з його першою реєстрацією в Україні, підтверджується змінами, внесеними законодавцем до підп. 267.2.1 п. 267.2 Податкового кодексу України Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та

деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» №909-VIII від 24.12.2015, викладеними наступним чином: об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Постанова від 04.09.2018 у справі №804/8381/16

Законодавець під додатковим благом розуміє тільки основну суму боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, і не включає в цю суму боргу (кредиту) проценти, прощені (анульовані) кредитором.

Постанова від 19.09.2018 у справі №821/595/17

Невиконання вимог щодо повідомлення платника податків про перевірку до початку її проведення призводить до визнання перевірки незаконною та відсутності правових наслідків такої.

Постанова від 01.10.2018 у справі №813/3782/17

Здійснення помилки під час перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання до державного бюджету в строк, встановлений п. 57.1 ст. 57 Податкового кодексу України, має кваліфікуватися як дія, хоча й помилкова. Відтак дії, які не містять ознак бездіяльності платника податків при сплаті узгодженої суми грошового зобов'язання, не можуть бути підставою для застосування штрафів, передбачених п. 126.1 ст. 126 Податкового кодексу України. Для підтвердження факту несплати узгодженої суми грошового зобов'язання необхідно встановити,

що у строк, передбачений п. 57.1 ст. 57 Податкового кодексу України, платник податків не вчинявав дії, спрямовані на перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання до державного бюджету. А оскільки такі суми зараховуються на єдиний казначейський рахунок, то помилкове визначення коду бюджетної класифікації у платіжному дорученні під час сплати суми податкового зобов'язання не є достатньою правовою підставою для висновку про несплату необхідної суми грошового зобов'язання у визначений вказаною нормою Податкового кодексу України строк, а відтак і для застосування на підставі п. 126.1 ст. 126 Податкового кодексу України штрафних (фінансових) санкцій. Таке правозастосування узгоджується з висновком Верховного Суду України, викладеним у постанові від 16.06.2015 у справі 21-377а15, який має враховуватись при застосуванні норм права у подібних правовідносинах відповідно до підп. 8 п. 1 розділу VII «Перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України. Таким чином, за встановлених судами попередніх інстанцій обставин справи щодо сплати платником податку узгодженого податкового зобов'язання у встановлений законодавством строк, проте з помилковим зазначенням коду бюджетної класифікації у платіжному дорученні, такий платник податку не вважається, що пропустив строк сплати податку, у зв'язку з чим нарахування грошового зобов'язання згідно спірного податкового повідомлення-рішення є протиправним.

Постанова від 02.10.2018 у справі №820/1824/17

У випадку перенаправлення контролюючим органом коштів на оплату поточних податкових зобов'язань у рахунок погашення податкового боргу, що виник раніше, у такого платника податків виникає недоїмка за податковими зобов'язаннями за поточні податкові періоди, яка погашається у порядку, визначеному п. 87.9 ст. 87 Податкового кодексу України та у випадку несвоєчасного погашення якої, ДПІ нараховує штраф у розмірах, установлених ст. 126 Податкового кодексу України залежно від терміну затримки.

При цьому, санкція норми ст. 126 Податкового кодексу України передбачає застосування до платника податків штрафу у випадку несплати ним у строки, встановлені цим кодексом узгодженої суми грошового зобов'язання безвідносно до підстав її виникнення. Будь-яких винятків до випадків застосування контролюючим органом

норм п. 87.9 ст. 87 Податкового кодексу України, ст. 126 не містить. Розрахунок сум штрафних санкцій позивачем у судовому процесі не оспорюється.

Отже, за встановлення у судовому процесі обставин наявності у позивача податкового боргу, на погашення якого були направлені кошти, сплачені позивачем в рахунок поточних податкових зобов'язань, ДПІ було правомірно нараховано штраф за несвоєчасну сплату податкових зобов'язань на підставі ст. 126 Податкового кодексу України.

Тому, зарахування контролюючим органом на підставі приписів п. 87.9 ст. 87 Податкового Кодексу України коштів, що сплачує такий платник податків, в рахунок погашення податкового боргу, не унеможлиблює застосування до платника податку штрафних санкцій за неналежне виконання ним податкових зобов'язань.

Постанова від 18.12.2018 у справі №2а/1670/7003/12

Іноземці або особи без громадянства мають підтверджувати свій резидентський статус. Вони можуть самостійно визначити статус податкового резидента України шляхом звернення до податкового органу за місцем реєстрації в органах внутрішніх справ із відповідною заявою фізичної особи-іноземця про самостійне визначення резидентського статусу, форма якої встановлена наказом Державної податкової адміністрації України від 05.10.2004 №581 «Про затвердження примірних форм Заяви фізичної особи-іноземця про самостійне визначення резидентського статусу та Повідомлення працедавця про самостійне визначення фізичною особою-іноземцем резидентського статусу».

Постанова від 29.01.2019 у справі №803/1686/16

У розумінні положень абзацу «д» підп. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Податкового кодексу України сума пені та відсотки за користування кредитом, які прощено (анульовано) кредитором, не відносяться до додаткового блага платника податків і не може включатися до загального оподаткованого доходу як бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

ЩОДО ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ (КРІМ БЮДЖЕТНОГО
ВІДШКОДУВАННЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ,
ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ІЗ ВВЕЗЕНИХ НА МИТНУ
ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ ТОВАРІВ (ПРОДУКЦІЇ),
ЗУПИНЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ)

Постанова від 22.03.2018 у справі №2а-12665/11/1370

П. 86.9 ст. 86 Податкового кодексу України встановлює пряму заборону приймати за наслідками перевірки, призначеної відповідно до кримінально-процесуального закону або закону про оперативно-розшукову діяльність, податкове повідомлення-рішення до дня набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Матеріали такої перевірки разом з висновками органу державної податкової служби передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку. Статус таких матеріалів перевірки та висновків органу державної податкової служби визначається кримінально-процесуальним законом або законом про оперативно-розшукову діяльність.

Виключно за наслідками розгляду кримінальної справи, у відповідності до приписів п. 58.4 Податкового Кодексу України відповідний контролюючий орган отримує можливість визначити податкові зобов'язання платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена рішенням суду, та прийняти податкове повідомлення-рішення про нарахування платнику таких податкових зобов'язань і застосування стосовно нього штрафних (фінансових) санкцій у розмірах, визначених цим Кодексом.

Постанова від 11.04.2018 у справі №804/5338/13-а

Відповідно до п. 86.9 ст. 86 Податкового кодексу України, у разі якщо грошове зобов'язання розраховується органом державної податкової служби за результатами перевірки, проведеної з обставин, визначених пп. 78.1.11 п. 78.1 ст. 78 цього

Кодексу, щодо кримінального провадження, у якому розслідується кримінальне правопорушення стосовно посадової особи (посадових осіб) платника податків (юридичної особи) або фізичної особи – підприємця, що перевіряється, предметом якого є податки та/або збори, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки приймається таким податковим органом протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання цим податковим органом відповідного судового рішення (обвинувальний вирок, ухвала про закриття кримінального провадження за nereабілітуючими підставами), що набрало законної сили. Матеріали такої перевірки разом з висновками органу державної податкової служби передаються органу, що призначив перевірку.

З правового аналізу наведеної законодавчої норми вбачається, що за умови визначення платнику податків грошового зобов'язання податковою інспекцією за результатами перевірки, призначеної у межах кримінального провадження, прийняття податкового повідомлення-рішення можливе виключно після спливу 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання цим податковим органом відповідного судового рішення (обвинувальний вирок, ухвала про закриття кримінального провадження за nereабілітуючими підставами), що набрало законної сили.

Постанова від 22.05.2018 у справі №826/14642/16

Частини 1, 2 ст. 120 Земельного кодексу України встановлюють, що у разі набуття права власності на жилий будинок, будівлю або споруду, що перебувають у власності, користуванні іншої особи, припиняється право власності, право користування земельною ділянкою, на якій розташовані ці об'єкти.

До особи, яка набула право власності на жилий будинок, будівлю або споруду, розміщені на земельній ділянці, що перебуває у власності іншої особи, переходить право власності на земельну ділянку або її частину, на якій вони розміщені, без зміни її цільового призначення.

Якщо жилий будинок, будівля або споруда розміщені на земельній ділянці, що перебуває у користуванні, то в разі набуття права власності на ці об'єкти до набувача переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що були у попереднього землекористувача.

За ст.ст.125 і 126 цього Кодексу право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Аналогічним чином перехід права власності на земельну ділянку до особи, яка набула право власності на житловий будинок (крім багатоквартирного), будівлю або споруду, унормовують положення ст. 377 Цивільного кодексу України.

З аналізу вищевикладеного вбачається, що платником земельного податку є власник земельної ділянки або землекористувач, якими може бути фізична чи юридична особа.

Обов'язок сплати цього податку для його платника у різні періоди часу був пов'язаний з різними подіями, а саме, до 01.01.2015 обов'язок виникав з моменту державної реєстрації права власності на нерухоме майно, яке розташоване на такій земельній ділянці, а після 01.01.2015 – з моменту державної реєстрації права власності на таку земельну ділянку.

Якщо певна фізична чи юридична особа набула право власності на будівлю або його частину, що розташовані на орендованій земельній ділянці, то до набувача переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, на тих же умовах і в тому ж обсязі, що були у попереднього землекористувача.

Постанова від 13.06.2018 у справі №2а-16434/12/2670

Обов'язок сплати податку на прибуток у представництва нерезидента виникає за наявності таких обставин: діяльність представництва створює постійне представництво в Україні (має статус постійного представництва) та одержує доходи з джерелом походження з України. Некомерційна діяльність, що має підготовчий або допоміжний характер, не може бути підставою для визначення представництва таким, що має статус постійного.

Постанова від 13.06.2018 у справі №826/623/13-а

У силу приписів п. 76.1 ст. 76 Податкового кодексу України камеральна перевірка проводиться посадовими особами контролюючого органу без будь-якого

спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення. Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком. Згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

Відтак, камеральна перевірка є одним з видів податкових перевірок, встановлених п. 75.1 ст. 75 Податкового кодексу України, та за своєю правовою сутністю є формою поточного документального контролю за дотриманням платником вимог податкового законодавства на підставі декларацій та інших документів податкової звітності, одержаних від платника. При цьому будь-якого окремого рішення для проведення даного виду перевірки не вимагається, оскільки подання платником податків податкової звітної документації автоматично виступає юридичним фактом для перевірки її достовірності. Наведене свідчить про обов'язковий характер камеральної перевірки, яка проводиться у випадку подання платником звітних документів до контролюючого органу. А відтак камеральною перевіркою охоплюються лише ті показники документів, які належать до податкової звітності та мають значення для правильності обчислення платником об'єкта оподаткування та суми податку, що підлягає сплаті до бюджету. Перевірка будь-яких інших відомостей, витребування у платника додаткової інформації та документів, подання яких разом з податковою декларацією чинним законодавством не передбачено, камеральною перевіркою не охоплюється.

Фактично предмет камеральної перевірки передбачає встановлення повноти, своєчасності подання платником податкової звітності, перевірку правильності оформлення документів податкової звітності (повноти заповнення усіх необхідних реквізитів, чіткості їх заповнення тощо), перевірку правильності складення розрахунків за податковими платежами (арифметичний підрахунок остаточних сум податків, правильність відображення показників, необхідних для обчислення бази оподаткування).

Зважаючи на вимоги наведених норм права, у відповідача відсутні повноваження під час проведення камеральної перевірки досліджувати правомірність сплати позивачем податків, з огляду на господарські відносини з контрагентом-постачальником, оскільки камеральною перевіркою охоплюються лише показники податкової звітності, у зв'язку з чим перевірка будь-яких інших відомостей перебуває поза межами даної перевірки. Аналіз достовірності сформованих платником показників податкової звітності під час камеральної перевірки не здійснюється.

Водночас, своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати податків може бути перевірена контролюючим органом в разі здійснення документальних перевірок в порядку, передбаченому ст.ст. 77, 78 Податкового кодексу України.

Викладене свідчить, що суди першої та апеляційної інстанції безпідставно вдалися до аналізу обставин щодо реальності здійснення господарських операцій між позивачем та ТОВ «Майвін», покладених в основу спірних донарахувань, у рамках даного судового провадження, оскільки межі судового контролю в даній справі передбачають дослідження правомірності донарахування платнику податків податкових зобов'язань за результатами камеральної перевірки.

Постанова від 27.06.2018 у справі №826/15170/15

Відповідно до підп. 78.1.11 п. 78.1 ст. 78 Податкового кодексу України однією з підстав проведення документальної позапланової виїзної перевірки є отримання судового рішення суду (слідчого судді) про призначення перевірки або постанови органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, слідчого, прокурора, винесеної ними відповідно до закону.

Підп. 58.4 ст. 58 Податкового кодексу України визначено, що у разі коли судом за результатами розгляду кримінального провадження про кримінальне правопорушення, предметом якого є податки, збори, винесено обвинувальний вирок, що набрав законної сили, або винесено рішення про закриття кримінального провадження за nereабілітуючими підставами, відповідний контролюючий орган зобов'язаний визначити податкові зобов'язання платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена судовим рішенням, та прийняти податкове повідомлення-рішення про нарахування платнику таких податкових зобов'язань і застосування стосовно нього штрафних (фінансових) санкцій у розмірах, визначених цим Кодексом.

Складання та надсилання платнику податків податкового повідомлення-рішення за податковими зобов'язаннями платника податків за податками та зборами, несплата податкових зобов'язань за якими встановлена судовим рішенням, забороняється до набрання законної сили судовим рішенням у кримінальному провадженні або винесення ухвали про закриття такого кримінального провадження за nereабілітуючими підставами.

У разі, якщо грошове зобов'язання розраховується контролюючим органом за результатами перевірки, проведеної з обставин, визначених підп. 78.1.11 п. 78.1 ст. 78 цього Кодексу, щодо кримінального провадження, у якому розслідується кримінальне

правопорушення стосовно посадової особи (посадових осіб) платника податків (юридичної особи) або фізичної особи – підприємця, що перевіряється, предметом якого є податки та/або збори, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки приймається таким контролюючим органом протягом 10 робочих днів з дня, наступного за днем отримання цим контролюючим органом відповідного судового рішення (обвинувальний вирок, ухвала про закриття кримінального провадження за nereабілітуючими підставами), що набрало законної сили. Матеріали такої перевірки разом з висновками контролюючого органу передаються органу, що призначив перевірку (п. 86.9 ст. 86 Податкового кодексу України).

У справі, що розглядається, встановлено, що на момент прийняття спірних податкових повідомлень-рішень та на момент прийняття судових рішень по даній справі у відповідача не було відомостей про прийняття судом рішення по кримінальним справам, в межах яких проведено документальні позапланові виїзні перевірки позивача.

Відсутність відповідного рішення суду в кримінальній справі не дає підстав органу податкової служби для прийняття податкового повідомлення-рішення про визначення грошового зобов'язання платнику податків за результатами перевірки, призначеної в рамках кримінальної справи, а такий акт перевірки може бути одним із доказів в кримінальному провадженні.

Постанова від 08.08.2018 у справі №2а-7067/11/1370

Надання податковому органу належним чином оформлених документів, передбачених законодавством про податки та збори, з метою одержання податкової вигоди є підставою для її одержання, якщо податковий орган не встановив та не довів, що відомості, які містяться в цих документах, неповні, недостовірні та (або) суперечливі, є наслідком укладення нікчемних правочинів або коли відомості ґрунтуються на інших документах, недійсність даних в яких установлена судом.

Про необґрунтованість податкової вигоди можуть також свідчити підтверджені доказами доводи податкового органу, зокрема про наявність таких обставин:

- неможливість реального здійснення платником податків зазначених операцій з урахуванням часу, місця знаходження майна або обсягу матеріальних ресурсів, економічно необхідних для виробництва товарів, виконання робіт або послуг, нездійснення особою, яка значиться виробником товару, підприємницької діяльності;

– відсутність необхідних умов для досягнення результатів відповідної підприємницької, економічної діяльності у зв'язку з відсутністю управлінського або технічного персоналу, основних коштів, виробничих активів, складських приміщень, транспортних засобів;

– облік для цілей оподаткування тільки тих господарських операцій, які безпосередньо пов'язані з виникненням податкової вигоди, якщо для такого виду діяльності також потрібне здійснення й облік інших господарських операцій;

– здійснення операцій з товаром, що не вироблявся або не міг бути вироблений в обсязі, зазначеному платником податків у документах обліку;

– відсутність первинних документів обліку.

Презумпція добросовісності платника податків означає, що подані платником контролюючому органу документи податкової звітності є дійсними, повно та об'єктивно відтворюють господарські операції, що є об'єктом оподаткування та/або фінансові показники яких впливають на податковий обов'язок платника податків, якщо інше не буде доведено контролюючим органом. У площині процесуального регулювання презумпції добросовісності платника податків відповідає обов'язок доведення контролюючим органом правомірності прийнятого рішення в судовому процесі, порушеному за позовом платника податків про скасування рішення як неправомірного (ч. 2 ст. 71 Кодексу адміністративного судочинства України, у редакції, чинній на дати ухвалення оскаржуваних судових рішень та ч. 2 ст. 77 Кодексу адміністративного судочинства України у редакції Закону України від 03.10.2017 №2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»). У разі надання контролюючим органом доказів, які спростовують дійсність чи повноту даних поданої платником податків податкової звітності, платник податків відповідно до встановленого ч. 1 ст. 71 Кодексу адміністративного судочинства України (ч. 1 ст. 77) обов'язку кожної сторони довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення (крім випадків, встановлених ст. 72 (78) цього Кодексу), повинен довести наявність законних підстав, для врахування задекларованих в податковому обліку даних при визначенні суми його податкового обов'язку.

Факт наявності у позивача податкових, чи-то видаткових накладних, інших документів з посиланням на поставку товарів (послуг), виписаних від імені постачальника, не є безумовним доказом реальності господарських операцій з ним, якщо інші обставини свідчать про недостовірність інформації в цих документах.

Постанова від 04.09.2018 у справі №809/1337/17

Презумпція добросовісності платника податків означає, що подані платником контролюючому органу документи податкової звітності є дійсними, повно та об'єктивно відтворюють господарські операції, що є об'єктом оподаткування та/або фінансові показники яких впливають на податковий обов'язок платника податків, якщо інше не буде доведено контролюючим органом. У площині процесуального регулювання презумпції добросовісності платника податків відповідає обов'язок доведення контролюючим органом правомірності прийнятого рішення в судовому процесі, порушеному за позовом платника податків про скасування рішення як неправомірного. У разі надання контролюючим органом доказів, які спростовують дійсність чи повноту даних поданої платником податків податкової звітності, платник податків відповідно до обов'язку кожної сторони довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, повинен довести наявність законних підстав, для врахування задекларованих в податковому обліку даних при визначені суми його податкового обов'язку.

Постанова від 04.09.2018 у справі №816/3995/15

Згідно з п. 201.10 ст. 201 Податкового кодексу України відсутність факту реєстрації платником податку – продавцем товарів/послуг податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних та/або порушення порядку заповнення податкової накладної не дає права покупцю на включення сум податку на додану вартість до податкового кредиту та не звільняє продавця від обов'язку включення суми податку на додану вартість, вказаної в податковій накладній, до суми податкових зобов'язань за відповідний звітний період.

Постанова від 01.10.2018 у справі №821/1648/17

Виявлення в Єдиному реєстрі податкових накладних під час проведення камеральної перевірки податкової накладної, сума податку на додану вартість за якою не задекларована у поданій податковій звітній декларації з цього податку є саме тим випадком, який слід кваліфікувати, як виявлення розбіжностей даних податкової декларації та даних Єдиного реєстру податкових накладних, що є підставою для проведення контролюючими органами документальної позапланової виїзної перевірки відповідно до п. 201.10 ст. 201 Податкового кодексу України.

Відтак, при збільшенні Товариству спірним податковим повідомленням-рішенням суми грошового зобов'язання відповідачем порушено спосіб реалізації владних управлінських функцій. Суд зазначає, що виявлення розбіжностей під час співставлення даних, що містяться у податкових деклараціях платника податків та даних Єдиного реєстру податкових накладних не доводять склад податкового правопорушення, яке за своєю суттю може бути встановлене на підставі дослідження первинних документів податкового та бухгалтерського обліку Товариства. Достовірність, повнота нарахування та сплати, зокрема, податку на додану вартість є предметом документальної перевірки відповідно до підп. 75.1.2 п. 75.1 ст. 75 Податкового кодексу України.

Постанова від 02.10.2018 у справі №808/2524/17

Наявність кримінального провадження щодо контрагента платника податків не є підставою для визнання спірних господарських операцій нереальними. З цього приводу Верховний Суд вже висловлював правову позицію, зокрема у справі №802/2231/17-а (постанова Верховного Суду від 18.09.2018, справа «Авіс»).

Постанова від 02.10.2018 у справі №810/868/17

Для платника податків, річний дохід якого від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку, за 2015 рік перевищує 50 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків), контрольованими операціями відповідно до підп. 39.2.1.2 підп. 39.2.1 п. 39.2 ст. 39 Податкового кодексу України будуть визнаватися господарські операції, здійснені з нерезидентом в період, коли відповідна держава (територія), де такий нерезидент зареєстрований, була включена до вищезазначених переліків, за умови, що обсяг таких операцій перевищує 5 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків). Інформація про ці контрольовані операції має бути відображена у звіті про контрольовані операції.

Постанова від 22.10.2018 у справі №821/1431/17

Згідно з абзацом сьомим п. 87.1 ст. 87 Податкового кодексу України, не можуть бути джерелом погашення податкового боргу, крім погашення податкового боргу з податку на додану вартість, кошти на рахунку платника в системі електронного адміністрування податку на додану вартість.

Аналіз цієї норми свідчить про те, що джерелом погашення податкового боргу з податку на додану вартість можуть бути кошти на рахунку платника в системі електронного адміністрування податку на додану вартість, що і було здійснено відповідачем у межах спірних правовідносин.

Постанова від 31.10.2018 у справі №820/1636/17

Органи податкової служби не мають права виносити податкові повідомлення-рішення до набрання законної сили відповідним рішенням в кримінальній справі, якщо грошове зобов'язання розраховується органом державної податкової служби за результатами перевірки, призначеної відповідно до кримінально-процесуального законодавства.

Загальний процес проведення перевірки із послідовного, коли за результатами перевірки приймається податкове повідомлення-рішення, розривається. Спочатку матеріали перевірки разом з висновками органу державної податкової служби передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку. Статус таких матеріалів визначається кримінально-процесуальним законом або законом про оперативно-розшукову діяльність. Після набрання законної сили рішенням у межах кримінального провадження органи податкової служби мають право виносити податкові повідомлення-рішення.

Постанова від 05.11.2018 у справі №2а-9232/12/2670

Судове рішення про стягнення податкового боргу, яким встановлено порядок його виконання шляхом розстрочення сплати боргу, не звільняє платника податків від відповідальності у вигляді штрафних санкцій, передбачених ст. 126 Податкового кодексу України.

При цьому у даній справі колегія суддів зауважує, що розстрочення виконання судового рішення про стягнення податкового боргу приймалось судом за заявою платника податків, який усвідомлював, що ним було допущено податкове правопорушення у вигляді несвоєчасної сплати самостійно узгоджених податкових зобов'язань. Тобто, позивач був обізнаний, що несплата податкових зобов'язань заподіює шкоду суспільним інтересам у вигляді несвоєчасного надходження до Бюджету узгоджених сум податкових зобов'язань, і така шкода є наслідком протиправної бездіяльності саме позивача, а отже втручання держави шляхом нарахування штрафних санкцій на такі суми податкового боргу є правомірним та передбачуваним для позивача, з огляду на встановлену відповідальність за несвоєчасне перерахування податкових зобов'язань, та не є надмірним з огляду на визначеність розміру такої відповідальності та правовідносин, що склались.

Постанова від 06.11.2018 у справі №826/1198/13-а

У податковому обліку понесені витрати мають бути підтверджені відповідними розрахунковими, платіжними та іншими документами, які містять відомості про

господарську операцію, підтверджують її фактичне здійснення та понесення витрат. І тільки за повної відсутності таких документів, або у разі, коли такі документи є недостовірними, тобто, не відображають реальних подій (господарської операції), витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування та податковий кредит можуть вважатися не підтвердженими.

За умови реального здійснення платником податку господарської операції з придбання товарів (робіт, послуг), яка призвела до об'єктивної зміни складу активів такого платника, придбання такого товару (робіт, послуг) з метою використання у господарській діяльності, наявності первинних документів, які підтверджують понесені витрати, платник податку має право на віднесення таких витрат до витрат, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, а податку на додану вартість – до складу податкового кредиту.

Тобто, право на формування податкових вигод виникає у покупця за наявності сукупності обставин та підстав, однією із яких є ділова мета.

Постанова від 19.11.2018 у справі №804/4100/17

28.12.2014 Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» №71-VIII, відповідно до п. 3 Прикінцевих положень якого встановлено, що у 2015 та 2016 роках перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців з обсягом доходу до 20 мільйонів гривень за попередній календарний рік контролюючими органами здійснюються виключно з дозволу Кабінету Міністрів України, за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки, згідно з рішенням суду або згідно з вимогами Кримінального процесуального кодексу України. Зазначене обмеження не поширюється: з 01.01.2015 на перевірки суб'єктів господарювання, що ввозять на митну територію України та/або виробляють та/або реалізують підакцизні товари, на перевірки дотримання норм законодавства з питань наявності ліцензій, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного соціального внеску, відшкодування податку на додану вартість; з 01.07.2015 на перевірки платників єдиного податку другої і третьої (фізичні особи – підприємці) груп, крім тих, які здійснюють діяльність на ринках, продаж товарів у дрібнороздрібній торговельній мережі через засоби пересувної мережі, за винятком платників

єдиного податку, визначених п. 27 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, з питань дотримання порядку застосування реєстраторів розрахункових операцій.

При цьому, запроваджені наведеним Законом обмеження не стосуються камеральних перевірок, які є функцією здійснення повноважень контролюючим органом. Разом з тим, об'єктом камеральної перевірки є виключно дані, які знаходяться в розпорядженні податкового органу, будь-які інші дані не можуть бути предметом дослідження податковим органом.

Постанова від 11.12.2018 у справі №807/68/18

Для звільнення від відповідальності, передбаченої п. 120-1.1 ст. 120-1 Податкового кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), необхідна наявність двох обов'язкових складових: податкова накладна не повинна надаватись отримувачу (покупцю) та, водночас, повинна бути складена на постачання товарів/послуг для операцій, які звільнені від оподаткування або які оподатковуються за нульовою ставкою).

Постанова від 13.12.2018 у справі №810/6689/14

Акт перевірки не є рішенням суб'єкта владних повноважень у розумінні Кодексу адміністративного судочинства України, не зумовлює виникнення будь-яких прав і обов'язків для осіб, діяльність яких перевірялася, тому його висновки не можуть бути предметом спору. Акт перевірки є носієм доказової інформації про виявлені контролюючим органом порушення вимог податкового, валютного та іншого законодавства суб'єктами господарювання, документом, на підставі якого приймається відповідне рішення контролюючого органу, а тому оцінка акта, в тому числі й оцінка дій службових осіб контролюючого органу щодо його складання, викладення у ньому висновків перевірки, може бути надана судом при вирішенні спору щодо оскарження рішення, прийнятого на підставі такого акта.

Постанова від 17.12.2018 у справі №815/4615/15

До особи, яка набула право власності на жилий будинок, будівлю або споруду, переходить право власності або право користування на земельну ділянку, на якій вони розміщені.

При цьому, власник нежилого приміщення у багатоквартирному жилому будинку сплачує до бюджету податок за площі під такими приміщеннями (її частинами) з урахуванням пропорційної частки прибудинкової території з дати державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

Фізична особа – власник нежилого приміщення (його частини) у багатоквартирному жилому будинку є платником земельного податку з дати державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

Постанова від 18.12.2018 у справі №810/1585/17

Використання платником податків земельних ділянок для будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку з подальшим зведенням на них об'єктів нерухомості з метою продажу або продажу майнових прав на незавершені об'єкти будівництва, або готових до експлуатації квартир, охоплюється поняттям інвестиційної діяльності.

Відтак, майнові права на незавершені об'єкти будівництва відносяться до необоротних активів, отже база оподаткування операцій з їх постачання (продажу) не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів – виходячи із звичайної ціни).

Постанова від 20.12.2018 у справі №808/1277/16

Податкове законодавство не містить заборони на декларування від'ємного значення та включення в повному обсязі такого від'ємного значення до податкового

кредиту в наступному податковому періоді з підстав неврахування висновків податкового органу, які не набули статусу обов'язкових до закінчення процедури оскарження рішення контролюючого органу, яким зменшено розмір від'ємного значення суми податку на додану вартість.

Постанова від 20.12.2018 у справі №815/1851/15

Здійснення перевірки є необхідною передумовою для прийняття податкових повідомлень-рішень у разі встановлення контролюючим органом порушень податкового та іншого законодавства, дотримання якого контролюється податковими органами, тому за відсутності проведеної перевірки як юридичного факту у контролюючого органу відсутня компетенція на прийняття податкового повідомлення-рішення.

Така компетенція не виникає в силу самого лише факту вчинення платником податків податкового правопорушення. Для визначення контролюючим органом грошових зобов'язань платників податків шляхом прийняття податкового повідомлення-рішення в зв'язку допущеними таким платником порушеннями необхідно дотриматися певних умов, а саме: спочатку провести податкову перевірку.

Отже, нормами Податкового кодексу України з дотриманням балансу публічних і приватних інтересів встановлені умови та порядок проведення перевірок. Невиконання цих вимог призводить до визнання перевірки незаконною та відсутності правових наслідків такої.

Постанова від 24.01.2019 у справі №826/14476/17

Невиконання вимог підп. 78.1.1 п. 78.1 ст. 78 та п. 79.2 ст. 79 Податкового кодексу України призводить до визнання перевірки незаконною та відсутності правових наслідків такої.

Постанова від 18.02.2019 у справі №804/11275/13-а

Позивач не заявляв свого наміру на відшкодування податку на додану вартість із бюджету, відповідного рішення не приймав та не звертався до відповідача із необхідною заявою, у зв'язку з чим Верховний Суд погоджується з висновками судів попередніх інстанцій, що відповідачем при проведенні перевірки безпідставно застосовані положення п. 102.5 ст. 102 Податкового кодексу України, які визначають строки давності для подання заяви про бюджетне відшкодування, до показників залишку від'ємного значення, який після бюджетного відшкодування включається до складу податкового кредиту наступного періоду декларації з податку на додану вартість.

Ототожнення ж відповідачем таких дій платника податку, як подання заяви про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або про їх відшкодування та декларування залишку від'ємного значення податку, який включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду, є помилковим.

Постанова від 19.02.2019 у справі №826/7216/17

Реєстрація платником єдиного податку є безстроковою та може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу у встановлених законом випадках. При цьому, прийняття контролюючим органом рішення про анулювання реєстрації платника єдиного податку шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку можливе лише на підставі проведеної документальної перевірки відповідного платника податку та встановлених в ході останньої порушень, відповідно до яких платник податків не може перебувати на спрощеній системі оподаткування (бути платником єдиного податку четвертої групи).

Постанова від 21.02.2019 у справі №808/2404/17

Предметом камеральної перевірки, окрім питань правильності оформлення податкових декларацій, уточнюючих розрахунків можуть бути й інші питання, зокрема пов'язані із своєчасністю реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у ЄРПН, а тому, з урахуванням положень ст. 102 Податкового кодексу України, такою перевіркою може бути охоплено період в 1095 днів за останнім днем граничного строку реєстрації податкових накладних.

Постанова від 26.02.2019 у справі №826/11966/14

Платник податків, який самостійно виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі трьох відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з цього податку.

Невиконання платником податків вимог щодо самостійного внесення змін до податкової звітності з накладенням штрафу у розмірі 5 відсотків від суми самостійно нарахованого заниження податкового зобов'язання (недоплати) можливе лише у разі, якщо платник податків відобразив суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається в наступному податковому періоді.

Постанова від 12.03.2019 у справі №826/3632/17

Обов'язковою умовою виникнення у платника права на зменшення оподаткованого доходу на суму понесених витрат є фактичне придбання товарів (робіт/послуг)

та наявність первинних документів зокрема, податкових накладних, оформлених у відповідності з вимогами чинного законодавства, на підтвердження факту понесення витрат на їх придбання.

При цьому, наслідки в податковому обліку платника створюють лише реально вчинені господарські операції, тобто такі, що пов'язані з рухом активів, зміною зобов'язань чи власного капіталу платника, та відповідають змісту, відображеному в укладених платником податку договорах.

Необґрунтована податкова вигода характеризується відсутністю фактичного виконання господарських операцій, здійсненням операцій без ділової мети та обліком операцій безвідносно до їх реального економічного змісту, узгодженістю дій покупця та постачальника для штучного створення умов бюджетного відшкодування.

Якщо певна господарська операція не відбулася чи відбулася не за тим її змістом, який відображений в укладених платником податку договорах, то це є підставою для застосування відповідних наслідків у податковому обліку.

Документи та інші дані, що спростовують реальність здійснення господарської операції, яка відображена в податковому обліку, повинні оцінюватися з урахуванням специфіки кожної господарської операції – умов перевезення, зберігання товарів, змісту послуг, що надаються, тощо.

З метою дослідження фактичного виконання господарських операцій необхідно аналізувати умови договору позивача з контрагентом, а також досліджувати всі первинні бухгалтерські документи.

Постанова від 12.03.2019 у справі №826/14489/16

Мета отримання доходу як кваліфікуюча ознака господарської діяльності кореспондує з вимогою щодо наявності розумної економічної причини (ділової мети) під час здійснення господарської діяльності. Оскільки господарська діяльність складається із сукупності господарських операцій платника податку, які є формою здійснення господарської діяльності, то розумна економічна причина має бути наявною в кожній господарській операції. Лише в такому разі та чи інша операція може вважатись вчиненою в межах господарської діяльності платника податку та лише за таких умов платник має право на врахування в податковому обліку наслідків відповідних господарських операцій.

Таким чином, лише господарські операції, здійснені за наявності розумних економічних причин (ділової мети), є вчиненими в межах господарської діяльності.

Зміст поняття розумної економічної причини (ділової мети) передбачає обов'язкову спрямованість будь-якої операції платника на отримання позитивного економічного ефекту, тобто, на приріст (збереження) активів платника (їх вартість), а так само створення умов для такого приросту (збереження) в майбутньому.

Постанова від 29.03.2019 у справі №0870/3891/12

Податковим законодавством не встановлено конкретного переліку первинних документів, складенням яких мають опосередковуватись ти чи інші господарські операції. Однак критерієм зменшення бази оподаткування податку на прибуток є можливість на підставі наявних документів зробити беззаперечний висновок про те, що витрати фактично понесені та спрямовані на отримання доходу. А відтак, на підтвердження витрат, понесених у зв'язку з оплатою спірних послуг позивач повинен був надати, зокрема, документи, що свідчать про фактичне виконання постачальниками конкретних видів послуг та про результат виконання кожної послуги окремо у вигляді звіту, висновку тощо.

Необхідно враховувати, що наслідки в податковому обліку платника створюють лише реально вчинені господарські операції, тобто такі, що пов'язані з рухом активів, зміною зобов'язань чи власного капіталу платника, та відповідають змісту, відображеному в укладених платником податку договорах.

Необґрунтована податкова вигода характеризується відсутністю фактичного виконання господарських операцій, здійсненням операцій без ділової мети та обліком операцій безвідносно до їх реального економічного змісту, узгодженістю дій покупця та постачальника для штучного створення умов бюджетного відшкодування.

Якщо певна господарська операція не відбулася чи відбулася не за тим її змістом, який відображений в укладених платником податку договорах, то це є підставою для застосування відповідних наслідків у податковому обліку.

Документи та інші дані, що спростовують реальність здійснення господарської операції, яка відображена в податковому обліку, повинні оцінюватися з урахуванням специфіки кожної господарської операції – умов перевезення, зберігання товарів, змісту послуг, що надаються, тощо.

БЮДЖЕТНЕ ВІДШКОДУВАННЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Постанова від 18.05.2018 у справі №807/2190/15

Відповідно до п. 200.23 ст. 200 Податкового кодексу України суми податку, не відшкодовані платникам протягом визначеного цією ст. строку, вважаються заборгованістю бюджету з відшкодування податку на додану вартість. На суму такої заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, встановленої на момент виникнення пені, протягом строку її дії, включаючи день погашення.

З розрахунку, наданого позивачем до заяви про зміну позовних вимог (том 1 а.с. 105–106) вбачається, що позивачем заявлено вимогу про стягнення 3 413 049 грн. пені. При цьому, строк з якого Товариство нараховує пеню зазначено 19.02.2014, тобто з цієї дати позивач вважає початком перебігу строку, який порушає його право на отримання бюджетного відшкодування.

Системний аналіз положень ст. 43 та п. 200.23 ст. 200 Податкового кодексу України, призводить до висновку про те, що пеня нараховується на суму бюджетної заборгованості в силу Закону та не залежить від волевиявлення платника податку. Умови, порядок та строки відшкодування пені також встановлені Законом, зокрема повернення коштів шляхом перерахування на поточний рахунок платника податків в установі банку встановлене п. 43.4 ст. 43 цього Кодексу.

Постанова від 15.01.2019 у справі №818/137/17

Оформлення аркуша коригування до митної декларації, засвідчення його електронним цифровим підписом посадової особи митного органу та внесення до локальних баз даних митного органу і Єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів України, а також передача аркуша коригування до відповідного органу державної податкової служби є обов'язками посадової особи митного органу, що його оформила.

Ухвала від 26.06.2018 у справі №826/7380/15

У даній справі про визнання протиправною бездіяльності контролюючого органу щодо невчинення передбачених законодавством дій, спрямованих на перевірку та підтвердження заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування та про стягнення цієї суми, такий спосіб захисту як визнання протиправною бездіяльності контролюючого органу та зобов'язання надати висновок про підтвердження заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування не призведе до відновлення порушеного права.

Зазначена обставина в сукупності із неможливістю зобов'язати в судовому порядку контролюючий орган вчинити передбачені законодавством дії, спрямовані на перевірку та підтвердження заявленої суми бюджетного відшкодування (у зв'язку із описаними вище змінами податкового законодавства), зводить нанівець значення для платника податків обраного Верховним Судом України способу захисту порушеного права і обумовлює необхідність в обранні інших способів судового захисту.

Суд вважає, що належним способом захисту права у даній категорії справ є стягнення узгодженої суми бюджетного відшкодування в судовому порядку.

Колегія суддів вважала за необхідне відступити від правової позиції Верховного Суду України, відповідно до якої бюджетне відшкодування ПДВ здійснюється органом державної казначейської служби на підставі податкової декларації та заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації, у п'ятиденний термін з дня надходження від податкового органу висновку (постанови Верховного Суду України від 16.09.2015 у справі №21-881a15, від 17.11.2015 у справі №21-4371a15, від 02.12.2015 у справі №21-2650a15, від 20.04.2016 у справі №21-452a16, від 07.03.2017 у справі №820/19449/14).

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду передав справу про визнання протиправною бездіяльності та стягнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість на розгляд Великої Палати Верховного Суду. Велика Палата Верховного Суду у постанові від 12.02.2019 відступила від висновку щодо застосування норми права у подібних відносинах.

ЩОДО АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ, КРІМ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ ІЗ ВВЕЗЕНИХ НА МИТНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ (ПРОДУКЦІЇ)

Постанова від 20.06.2018 у справі №803/1118/16

Через мережу АЗС здійснюється саме роздрібний продаж нафтопродуктів, оскільки відпуск пального відбувається через паливо-, масло- та газороздавальні колонки кінцевому споживачу.

Щодо поняття некомерційного використання, то суд вважає, що у значенні в якому його вжито у Податковому кодексі України, нормативно-правових актах, що регулюють порядок реалізації нафтопродуктів у роздріб, передбачено, що таким використанням є таке, яке виключає його подальшу реалізацію кінцевим споживачам незалежно від форми розрахунків.

Оскільки через мережу АЗС здійснюється реалізація нафтопродуктів у роздріб кінцевому споживачу з метою некомерційного використання, то контролюючий орган у межах спірних правовідносин не мав обов'язку встановлення факту використання контрагентами позивача придбаних нафтопродуктів з тією чи іншою метою.

Постанова від 07.08.2018 у справі №803/1222/15-а

Податкові зобов'язання зі сплати 5% акцизного податку з роздрібного продажу підакцизних товарів виникають у особи, яка безпосередньо здійснює відпуск нафтопродуктів з колонок через мережу заправних комплексів (АЗС) безпосередньо споживачам, незалежно від умов продажу нафтопродуктів під час здійснення розрахункових операцій та від форми розрахунку за них (готівкою або у безготівковій формі), у зв'язку з чим прийняте контролюючим органом оскаржуване податкове повідомлення-рішення є правомірним.

На користь такого висновку свідчить також змістове уточнення законодавцем правового регулювання питання щодо сплати акцизного податку з роздрібного продажу підакцизних товарів (пальне), Законом України від 24.12.2015 №909-VIII

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», яким не змінюючи попереднього правового регулювання уточнено підп. 14.1.212 Податкового кодексу України згідно із яким під реалізацією суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів слід розуміти продаж пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків, у тому числі на розлив у ресторанах, кафе, барах, інших об'єктах громадського харчування, а також фізичний відпуск з автозаправної станції та/або автомобільної газозаправної станції товарів, зазначених у підп. 215.3.4 п. 215.3 ст. 215 цього Кодексу, незалежно від форми розрахунків.

Таким чином, доводи касаційної скарги ОДПІ області про те, що через мережу АЗС здійснюється саме роздрібний продаж нафтопродуктів, а відповідно такі операції є об'єктом оподаткування акцизним податком, є обґрунтованими.

Постанова від 17.10.2018 у справі №826/15211/15

Верховний Суд прийшов до висновку, що податкові зобов'язання зі сплати акцизного податку з роздрібного продажу підакцизних товарів виникають у особи, яка безпосередньо здійснює відпуск нафтопродуктів з колонок через мережу заправних комплексів (АЗС) безпосередньо споживачам, незалежно від умов продажу нафтопродуктів під час здійснення розрахункових операцій.

Постанова від 04.12.2018 у справі №820/2208/18

Встановлено, що магазин, який належить підприємцю, є місцем реалізації, а не місцем зберігання алкогольних напоїв та тютюнових виробів, оскільки в ньому безпосередньо здійснюється роздрібна торгівля алкогольними напоями та тютюновими виробами, що не підпадає під ознаки місця зберігання алкогольних напоїв та тютюнових виробів, тому не потребує внесення до Єдиного реєстру.

Верховний Суд погоджується з висновком суду апеляційної інстанції, що відсутність ліцензій жодним чином не доводить факту зберігання товару у магазині у зазначений період часу, відтак, спірне рішення від 15.03.2018 №00001471410 підлягає скасуванню щодо застосування штрафних санкцій у розмірі 34 000 грн.

ЩОДО РЕНТНОЇ ПЛАТИ ЗА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ В ЦІЛЯХ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДОБУВАННЯМ КОРИСНИХ КОПАЛИН

Постанова від 28.08.2018 у справі №826/1392/16

Положеннями ст. 17 Закону України №481/95-ВР передбачена відповідальність щодо застосування фінансових санкцій у вигляді штрафів (100 відсотків вартості наявних у суб'єкта господарювання тютюнових виробів, але не менше 10 000,00 грн) у разі роздрібною торгівлі тютюновими виробами за цінами, вищими від максимальних роздрібних цін, збільшеними на суми акцизного податку.

Врахувавши обставини щодо факту реалізації позивачем тютюнових виробів за цінами, вищими від максимальних роздрібних цін, та правильно застосувавши вищенаведені норми матеріального права (у редакції Закону, чинного на час виникнення спірних правовідносин), суди дійшли обґрунтованого висновку про правомірність застосування до позивача фінансових санкцій згідно з рішенням, з приводу правомірності якого виник спір.

ЩОДО ПОДАТКУ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

Постанова від 01.08.2018 у справі №813/2487/17

Здійснення помилки під час перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання до державного бюджету в строк, встановлений п. 57.1 ст. 57 Податкового

кодексу України, має кваліфікуватися як дія, хоча й помилкова. Відтак дії, які не містять ознак бездіяльності платника податків при сплаті узгодженої суми грошового зобов'язання, не можуть бути підставою для застосування штрафів, передбачених п. 126.1 ст. 126 Податкового кодексу України. Крім того, Верховний Суд України зазначив, що для підтвердження факту несплати узгодженої суми грошового зобов'язання необхідно встановити, що у визначений законодавством строк, платник податків не вчиняв дії, спрямовані на перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання до Державного бюджету.

ЩОДО ТРАНСПОРТНОГО ПОДАТКУ

Постанова від 10.05.2018 у справі №826/10080/16

Транспортний податок був встановлений Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 №71-VIII, який набрав чинності 01.01.2015. Отже, лише у 2015 році місцеві ради отримали повноваження і одночасно набули обов'язку встановлення транспортного податку.

З огляду на неможливість збігу між періодом опублікування рішення та плановим періодом (у якому планується встановити місцевий податок) відповідно до норми підп. 12.3.4 п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України, прийняте рішення Київської міської ради №58/923 від 28.01.2015 «Про внесення змін до рішення Київської міської ради від 23 червня 2011 року №242/5629», яким встановлений в м. Києві новий податок на майно – транспортний податок, та затверджено положення про транспортний податок, не могло бути застосовано в 2015 році, оскільки плановим періодом для застосування цього рішення є 2016 рік.

Наявність у Податкового кодексу України норм, які регулюють правила справляння транспортного податку, не є підставою для його справляння за відсутності відповідного рішення місцевої ради, оскільки Верховна Рада України відповідно до підп. 12.1.2 п. 12.1 ст. 12 Податкового кодексу України лише встановлює перелік місцевих податків та зборів, установа яких належить до компетенції сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних

громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Відповідно до підп. 12.3.5 п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України у разі, якщо сільська, селищна або міська рада не прийняла рішення про встановлення відповідних місцевих податків і зборів та акцизного податку щодо реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, що є обов'язковими згідно з нормами цього Кодексу, такі податки до прийняття рішення справляються виходячи з норм цього Кодексу із застосуванням їх мінімальних ставок, а плата за землю справляється із застосуванням ставок, які діяли до 31 грудня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування плати за землю.

Для застосування наслідків, передбачених підп. 12.3.5 п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України, повинна мати місце бездіяльність місцевої ради щодо неприйняття обов'язкового рішення про встановлення місцевого податку у строки, визначені підп. 12.3.4 п. 12.3 ст. 12 Податкового кодексу України.

У випадку прийняття місцевою радою рішення про встановлення місцевого податку, зокрема транспортного, оприлюднення такого рішення є передумовою застосування відповідного податку до громадян, оскільки наведені вище положення Податкового кодексу України необхідно застосовувати з урахуванням норм Конституції України, які є нормами прямої дії, а звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Так, за змістом ст. 57 Основного Закону кожному гарантується право знати свої права і обов'язки. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними.

При цьому ст. 64 Конституції України передбачено, що зазначене конституційне право громадянина не може бути обмежене навіть у умовах воєнного або надзвичайного стану.

Згідно усталеної практики Європейського суду з прав людини будь-яке втручання державного органу в мирне володіння майном повинно бути законним. Позбавлення власності можливе тільки «на умовах, передбачених законом» та держави мають право здійснювати контроль за використанням майна шляхом введення в дію «законів». При цьому, така концепція вимагає, перш за все, щоб такі заходи втручання

мали підстави в національному законодавстві. Вона також відсилає до якості такого законодавства, вимагаючи, щоб воно було доступним для заінтересованих осіб, чітким і передбачуваним у застосуванні (пункти 50, 51 рішення у справі «Щокін проти України»; пункти 33, 34 рішення у справі «Серков проти України»).

Тобто, Європейським судом з прав людини неодноразово наголошувалося у своїх рішеннях, що введене державою законодавство, на підставі якого відбувається втручання у мирне володіння майном, має бути чітким, зрозумілим та передбачуваним для громадян, що також підтверджує обґрунтованість висновку щодо неможливості збігу у часі періоду опублікування рішення про встановлення податку та плановим періодом (у якому планується встановити місцевий податок).

За таких обставин, висновок судів у даній справі про неправомірність покладення контролюючим органом на позивача обов'язку зі сплати транспортного податку за 2015 рік ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права.

Постанова від 27.07.2018 у справі №820/11337/15

Як приклад неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм процесуального права Інспекція посилалась на ухвали Вищого адміністративного суду України від 03.08.2016 у справі №820/1677/16 та від 28.09.2016 у справі №826/18692/16, в яких суд касаційної інстанції дійшов висновку про те, що обов'язок фізичних осіб щодо сплати транспортного податку існував і у 2015 році.

Вказаний висновок суду касаційної інстанції не відповідає правовій позиції Верховного Суду, висловленій в постановках цього суду від 10.04.2018 у справі №809/4463/16 та від 23.05.2018 у справі №805/3661/16-а відповідно до якої, суд, здійснивши аналіз ст. 12 Податкового Кодексу України, дійшов висновку про те, що транспортний податок з фізичних осіб має справлятися не раніше 2016 року.

Постанова від 08.08.2018 у справі №820/4101/16

Європейський суд з прав людини неодноразово наголошував у своїх рішеннях, що введене державою законодавство, на підставі якого відбувається втручання у

мирне володіння майном, має бути чітким, зрозумілим та передбачуваним для громадян, що також підтверджує обґрунтованість висновку щодо неможливості збігу у часі періоду опублікування рішення про встановлення податку та плановим періодом (у якому планується встановити місцевий податок).

За таких обставин, висновок судів у даній справі про неправомірність покладення контролюючим органом на позивача обов'язку зі сплати транспортного податку за 2015 рік ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права.

Постанова від 12.11.2018 у справі №820/2693/16

У справі, яка розглядається, судами попередніх інстанцій встановлений рік випуску автомобіля – 2011. Зважаючи на те, що базовим податковим (звітним) періодом обчислення транспортного податку є календарний рік, а тому 2011 рік одночасно є роком випуску автомобіля та першим звітним податковим періодом, в незалежності від того коли позивач набув транспортний засіб у власність та здійснив його реєстрацію.

Постанова від 08.02.2019 у справі №2а-11029/10/1370

Відповідно до п. 5.2 ст. 5 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» податкове зобов'язання платника податків, нараховане контролюючим органом відповідно до п.п. 4.2, 4.3 ст. 4 цього Закону, вважається узгодженим у день отримання платником податків податкового повідомлення, за винятком випадків, визначених підп. 5.2.2 цього пункту.

Аналіз положень наведених норм свідчить про законодавчо визначений порядок узгодження сум податкового зобов'язання контролюючим органом, як суб'єктом владних повноважень, шляхом прийняття податкових повідомлень. В межах спірних правовідносин контролюючим органом відповідного рішення не приймалось, що виключає визнання податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів податковим боргом, та як наслідок, звернення позивача до суду за його стягненням.

Ухвала від 16.04.2018 у справі №808/4115/16

Станом на 01.01.2018 прожитковий мінімум для працездатних осіб становить 1762 гривень (ст. 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» від 07.12.2017 №2246-VIII).

Враховуючи викладене, справи щодо оскарження рішення суб'єкта владних повноважень, на підставі якого ним може бути заявлено вимогу про стягнення грошових коштів у сумі, що не перевищує 176200 грн., відносяться до категорії справ незначної складності (за винятком випадків, передбачених п. 2 ч. 5 ст. 328 Кодексу адміністративного судочинства України).

З матеріалів касаційної скарги та оскаржуваних судових рішень вбачається, що предметом позову у справі №808/4115/16 є вимоги про визнання протиправним і скасування податкового повідомлення-рішення №33-17 від 30.06.2015, яким позивачеві визначено податкове зобов'язання по транспортному податку за 2015 рік в сумі 25000 грн., що у розумінні п. 6 ч. 6 ст. 12 Кодексу адміністративного судочинства України є категорією справ незначної складності.

ЩОДО ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Постанова від 28.08.2018 у справі №804/592/17

Європейський суд з прав людини неодноразово наголошував на тому, що процесуальні правила призначені для забезпечення належного відправлення правосуддя та дотримання принципу юридичної визначеності, а також, що учасники судового провадження повинні мати право розраховувати на те, що ці правила застосовуватимуться. Цей принцип застосовується до усіх – не лише до сторін провадження, але й до національних судів (рішення у справах «Каньєте де Хонї проти Іспанії», «Гору проти Греції», «Михолапа проти Латвії»). У справах «Шокін проти України» (Shchokin v. Ukraine), заяви №23759/03 та 37943/06, рішення від 14.10.2010 та «Серков проти України» (Serkov v. Ukraine), заява №39766/05, рішення від 07.07.2011 ЄСПЛ дійшов

висновку що, по-перше, національне законодавство не було чітким та узгодженим та не відповідало вимозі «якості» закону і не забезпечувало адекватного захисту осіб від свавільного втручання у права заявника; по-друге, національними органами не було дотримано вимоги законодавства щодо застосування підходу, який був би найбільш сприятливим для заявника, коли в його справі національне законодавство припускало неоднозначне трактування.

Постанова від 05.11.2018 у справі №822/2695/17

Платником земельного податку є особа, яка володіє відповідним речовим правом на земельну ділянку (правом власності або правом користування), відповідно з моменту набуття права власності на об'єкт нерухомого майна, обов'язок зі сплати податку за земельну ділянку, на якій розміщений такий об'єкт, покладається на особу, яка набула право власності на жилий будинок, будівлю або споруду.

Постанова від 21.11.2018 у справі №826/10289/16

Не зважаючи на те, що позивач не зареєструвала право власності чи користування земельною ділянкою під належним їй на праві власності нежитловим приміщенням, виходячи із принципу пріоритетності норм Податкового кодексу України над нормами інших актів у разі їх суперечності, який закріплений у п. 5.2 ст. 5 Податкового кодексу України, обов'язок зі сплати земельного податку виник з дати державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

Постанова від 15.01.2019 у справі №826/25591/15

Обов'язок зі сплати земельного податку для фізичної особи-власника чи користувача земельної ділянки залишається незмінним незалежно від реалізації цієї особою певних наданих їй правомочностей, як-от: набуття нею статусу суб'єкта

господарювання, діяльність якого пов'язана з використанням земельної ділянки або без такого.

Спрощена система оподаткування не звільняє суб'єкта господарювання від виконання податкових зобов'язань зі сплати податків, встановлених у п. 297.1 ст. 297 Податкового кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), а запроваджує інші умови, порядок та механізм їх сплати, а також встановлює можливість відновлення їх сплати на загальних підставах у разі недотримання умов оподаткування за спрощеною системою.

Умовою несплати земельного податку за зазначеною системою оподаткування є те, що суб'єкт господарювання, який є власником чи користувачем земельної ділянки, використовує цю землю для проведення господарської діяльності. Можливість звільнення від сплати цього податку за інших умов, наприклад, коли окремо надається в найм будівля/споруда без земельної ділянки, на якій розміщена перелічена нерухомість, не встановлена.

Тобто, в розумінні положень підп. 14.1.72, 14.1.73 п. 14.1 ст. 14, підп. 269.1.1, 269.1.2 п. 269.1, п. 269.2 ст. 269, підп. 270.1.1, 270.1.2 п. 270.1 ст. 270, п. 291.2 ст. 291, підп. 4 п. 297.1 ст. 297 Податкового кодексу України (в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) платником земельного податку є власник земельної ділянки або землекористувач, якими може бути фізична чи юридична особа. Обов'язок сплати цього податку для його платника виникає з моменту набуття (переходу) в установленому законом порядку права власності на земельну ділянку чи права користування нею і триває до моменту припинення (переходу) цього права.

Правове відношення між власністю на земельну ділянку чи користування нею та обов'язком сплати земельного податку не припиняється у разі набуття власником чи користувачем земельної ділянки статусу суб'єкта господарювання та обрання ним виду економічної діяльності і системи оподаткування, які не передбачають використання земельної ділянки в господарській діяльності. Тобто, з набуттям ознак (якості) суб'єкта господарювання фізична особа, яка ним стала, не перестає бути власником чи користувачем земельної ділянки і не звільняється від обов'язку сплати земельного податку.

Постанова від 04.04.2019 у справі №822/2611/15

Об'єктом орендної плати є земельна ділянка, надана в оренду, а суб'єктом сплати даного платежу є орендар земельної ділянки. Орендна плата за землю є обов'язковим

платежем у складі податку на майно, порядок адміністрування та сплати якого, визначені ПК України, у той час як плата за суборенду земельної ділянки є платежем в межах договірних відносин (суборенди), яка, в свою чергу, законодавчо обмежується орендною платою.

Таким чином, орендар земельної ділянки державної і комунальної власності зобов'язаний вносити орендну плату у розмірі та на умовах, визначених договором оренди й законодавством, незалежно від того, чи передана земля у суборенду та умов такої передачі. Суборендар же земельної ділянки у відповідності до положень ПК України такого обов'язку немає.

ЩОДО ЗБОРУ ТА ОБЛІКУ ЄДИНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ІНШИХ ЗБОРІВ

Постанова від 14.02.2018 у справі №804/7236/14

Порушення встановлених Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 №2464-VI строків сплати єдиного внеску є підставою для застосування до платника штрафних санкцій та нарахування пені. Роботодавці зобов'язані сплачувати нарахований єдиний внесок у встановлений законодавством строк незалежно від виплати заробітної плати та інших виплат, на які нараховується єдиний внесок.

При цьому, законодавство не ставить у залежність виконання обов'язку щодо своєчасної сплати нарахованого єдиного внеску від наявності певних умов та фінансового стану платника, зокрема, від виплати заробітної плати. Несвоєчасна виплата заробітної плати і несвоєчасне перерахування єдиного внеску є порушенням чинного законодавства, за яке передбачена відповідальність, можливість звільнення від якої не передбачена.

Постанова від 13.03.2018 у справі №813/6045/13-а

Законодавством не передбачено правонаступництва Державними податковими інспекціями обов'язків управлінь Пенсійного фонду України щодо контролю за виконаннями рішень судів зі сплати єдиного соціального внеску.

Органи Пенсійного фонду закінчують усі наявні на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 04.07.2013 №406-VII процедури, а саме: перевірки, узгодження їх результатів та вимог про сплату боргу, оскарження рішень про застосування пені та фінансових санкцій, стягнення недоїмки, тощо.

З огляду на вищевикладене, управління Пенсійного фонду України у Залізничному районі міста Львова, правонаступником якого є Залізничне об'єднане управління Пенсійного фонду України міста Львова не втратило статусу стягувача у виконавчому провадженні, оскільки у нього зберігаються повноваження із адміністрування єдиного внеску щодо завершення розпочатих процедур.

Постанова від 05.06.2018 у справі №812/980/16

Верховний Суд зазначив, що Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 №2464-VI (далі – Закон №2464-VI) не скасовує обов'язків платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а надає можливість на період антитерористичної операції не виконувати їх у встановлені строки (своєчасно) та в повному обсязі.

Суд виходить з того, що п. 9-4 розділу VIII Закону №2464-VI є чинним на цей час, зміни безпосередньо до Закону №2464-VI щодо виключення або викладення в новій редакції тощо п. 9-4 розділу VIII цього Закону не внесені, чим спростовуються доводи податкового органу щодо втрати чинності положень цього пункту.

Доводи податкового органу щодо ненадання позивачем контролюючому органу сертифіката Торгово-промислової палати України про наявність форс-мажорних обставин, які призвели до несвоєчасної сплати єдиного внеску в період 2014–2015 років,

є неприйнятними з огляду на відсутність такої умови для звільнення від відповідальності у нормі прямої дії, а саме: п. 9-4 розділу VIII Закону №2464-VI, який є спеціальним у розумінні ст. 2 цього Закону. Потреба в цьому сертифікаті виникне при визнанні безнадійної недоїмки та її списанні.

Постанова від 12.06.2018 у справі №821/597/17

Акт перевірки, отриманий в результаті документальної невиїзної перевірки, виходячи із положень щодо допустимості доказів, закріплених ч. 2 ст. 74 Кодексу адміністративного судочинства України, не може визнаватися допустимим доказом у справі, якщо він одержаний з порушенням порядку, встановленого законом. Податкові повідомлення-рішення, рішення, вимога прийняті за наслідками незаконної перевірки на підставі акту перевірки, який є недопустимим доказом, не може вважатись правомірним та підлягає скасуванню.

Неприйнятним є також спосіб встановлення податковим органом правопорушення стосовно витрат сформованих позивачем, без перевірки документів, адже у будь-якому випадку документальна перевірка вимагає дослідження документів, на підставі яких встановлюються податкові правопорушення. Порушення способу перевірки доводить неналежне виконання контрольної функції податковим органом та унеможлиблює прийняття будь-яких рішень за наслідками не проведення перевірки. Документальний спосіб дослідження у будь-якому випадку передбачає документи, як предмет такого дослідження, висновок податкового органу про податкове правопорушення по факту відсутності документів можливою виключно у випадку їх ненадання податковому органу платником податку під час проведення належної перевірки.

Постанова від 24.10.2018 у справі №760/6097/16-а (2а/760/590/16)

Здійснення помилки під час перерахування платником суми грошового зобов'язання з єдиного соціального внеску у строк, встановлений Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 №2464-VI, має кваліфікуватися як дія, хоча й помилкова, а

тому не може слугувати підставою для притягнення платника та його посадових осіб до відповідальності за несплату або несвоєчасну сплату єдиного соціального внеску.

Постанова від 11.12.2018 у справі №242/924/17

Триваюче правопорушення – це проступок, пов'язаний з тривалим, неперервним невиконанням обов'язків, передбачених законом. Тобто, триваючі правопорушення характеризуються тим, що особа, яка вчинила якісь певні дії чи бездіяльність, перебуває надалі у стані безперервного продовження цих дій (бездіяльності). Ці дії безперервно порушують закон протягом якогось часу. Іноді такий стан продовжується значний час і увесь час винний безперервно вчиняє правопорушення у вигляді невиконання покладених на нього обов'язків. Триваюче правопорушення припиняється лише у випадку усунення стану за якого об'єктивно існує цей обов'язок, виконанням обов'язку відповідним суб'єктом або припиненням дії відповідної норми закону.

Постанова від 20.12.2018 у справі №805/86/16-а

Підставою для звільнення платників єдиного внеску від відповідальності за невиконання вимог законодавства щодо його (внеску) вчасної сплати є факт перебування такого платника на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводиться антитерористична операція.

Рішення від 30.03.2018 у справі №812/292/18

Перебування платника єдиного внеску, місцезнаходження якого зареєстроване на території населених пунктів, визначених переліком, де проводилася антитерористична операція, на обліку в органі доходів і зборів, яке розташоване за межами території проведення антитерористичної операції, виключає звільнення такого платника від відповідальності, штрафних та фінансових санкцій, передбачених Законом України

«Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 №2464-VI (далі – Закон №2464-VI).

Дочірні підприємства юридичної особи, структурні підрозділи юридичної особи, які є самостійними платниками єдиного внеску, підпадають під дію Закону №2464-VI щодо звільнення від відповідальності, штрафних та фінансових санкцій за умови перебування саме їх на обліку в органах доходів і зборів, які розташовані на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція.

Відповідальність, штрафні та фінансові санкції, передбачені абзацом третім п. 9–4 розділу VIII Закону №2464-VI за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14.04.2014 до закінчення антитерористичної операції, до платників єдиного внеску, які перебувають на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводиться антитерористична операція, не застосовуються виключно в цей період. Положення цієї норми не застосовуються до платників єдиного внеску за невиконання обов'язків, які виникли до 14.04.2014 та/або після закінчення антитерористичної операції.

Ухвала від 02.05.2018 у справі №805/1091/17-а

Відповідно до п. 20 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції від 03.10.2017) адміністративна справа незначної складності (малозначна справа) – адміністративна справа, у якій характер спірних правовідносин, предмет доказування та склад учасників тощо не вимагають проведення підготовчого провадження та (або) судового засідання для повного та всебічного встановлення її обставин.

Системний аналіз вищезазначених положень процесуального закону дає підстави для висновку про те, що суд має право віднести справу до категорії малозначних за результатами оцінки характеру спірних правовідносин, предмету доказування, складу учасників та інших обставин, крім випадків, передбачених п. 2 ч. 5 ст. 328 Кодексу адміністративного судочинства України, а також крім справ, які підлягають розгляду в порядку загального позовного провадження.

З матеріалів касаційної скарги та оскаржуваних судових рішень вбачається, що предметом позову у справі №805/1091/17-а є вимоги про скасування рішення від 05.10.2016 №0022311301 про застосування штрафних санкцій та нарахування пені

за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в сумі 195521,35 грн., вимоги про сплату боргу (недоїмки) від 02.11.2016 №Ю-1167-17 в сумі 195521,35 грн., зобов'язання відповідача відкликати рішення від 05.10.2016 №0022311301 з Дружківського міського відділу державної виконавчої служби ГТ управління юстиції у Донецькій області щодо постанови про відкриття виконавчого провадження від 10.11.2016 за №ВП-52864559.

ІНШІ ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ, ВИСЛОВЛЕНІ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Постанова від 18.04.2018 у справі №810/4749/15

Склад та розмір витрат на професійну правничу допомогу підлягає доказуванню в судовому процесі – сторона, яка хоче компенсувати судові витрати повинна довести та підтвердити розмір заявлених судових витрат, а інша сторона може подати заперечення щодо не співмірності розміру таких витрат. Результат та вирішення справи безпосередньо пов'язаний із позицією, зусиллям і участю в процесі представника інтересів сторони за договором. При цьому, такі надані послуги повинні бути обґрунтованими, тобто доцільність надання такої послуги та її вплив на кінцевий результат розгляду справи, якого прагне сторона, повинно бути доведено стороною в процесі.

Постанова від 25.04.2018 у справі №820/4330/16

Необхідною умовою для надання розстрочки виконання рішення суду є наявність виняткових обставин що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим. Вирішуючи питання про відстрочку чи розстрочку виконання рішення, зміну

способу і порядку виконання рішення, суд повинен враховувати матеріальні інтереси сторін, їх фінансовий стан, ступінь вини кожної сторони у виникненні спору, наявність інфляційних процесів у економіці держави та інші обставини справи.

Постанова від 05.05.2018 у справі №809/1877/15

Верховний Суд висловлював правову позицію щодо застосування приписів ст. 168 Кодексу адміністративного судочинства України при прийнятті додаткового судового рішення для вирішення питання про розподіл судових витрат.

В постанові Верховного Суду від 20.03.2018 у справі №754/6742/16-а зазначено про правильність висновків суду апеляційної інстанції про відмову у постановленні додаткового судового рішення щодо відшкодування позивачу витрат на правову допомогу, з огляду на те, що на дату прийняття постанови по даній справі позивачем не заявлялись вимоги про стягнення з відповідача зазначених судових витрат та в судовому засіданні не досліджувались відповідні документи, що підтверджували б витрати щодо надання юридичних послуг, а були долучені до заяви, яка подана після винесення постанови.

Відповідно до ст. 168 Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції до 15.12.2017) суд, що ухвалив судові рішення, може за заявою особи, яка брала участь у справі, чи з власної ініціативи прийняти додаткову постанову чи постановити додаткову ухвалу у випадках, якщо:

- щодо однієї із позовних вимог, з приводу якої досліджувалися докази, чи одного з клопотань не ухвалено рішення;
- суд, вирішивши питання про право, не визначив способу виконання судового рішення;
- суд не вирішив питання про судові витрати.

Таким чином, відсутність на час прийняття судового рішення щодо суті адміністративного позову вимоги сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, про розподіл судових витрат, зокрема, витрат представника позивача, пов'язаних з прибуттям до суду та добових, позбавляє суд можливості розглянути це питання при прийнятті постанови суду та унеможливорює його розгляд шляхом прийняття додаткового судового рішення.

Постанова від 13.06.2018 у справі №818/610/16

Суд касаційної інстанції вважає, що суд апеляційної інстанції не допустив неправильного застосування норм матеріального та процесуального права при ухваленні рішення про закриття провадження у справі, з огляду про наявність у спірних правовідносинах спору про право, який виник не з моменту відкриття провадження судом першої інстанції по оскарженню наказу про проведення перевірки, а з моменту звернення Товариством «ПВП «Стандарт» до суду із позовом про оскарження наказу про проведення перевірки.

При цьому, закриваючи провадження у справі за поданням податкового органу у зв'язку з виявленням спору про право, суд апеляційної інстанції вірно, згідно з ч. 2 ст. 157 Кодексу адміністративного судочинства України роз'яснив позивачеві, що відповідні вимоги підлягають розгляду в адміністративних судах України, але в загальному порядку позовного провадження.

Вказана правова позиція викладена в постановах Верховного Суду від 12.04.2018 у справі №826/8726/17 (К/9901/5310/17) та від 22.03.2018 у справі №808/2623/17 (К/9901/31039/18).

Постанова від 21.08.2018 у справі №815/4575/15

Надаючи оцінку поважності причин пропуску строку звернення до суду з підстав несплати судового збору, в постанові від 31.07.2018 у справі №804/5200/17 адміністративне провадження №К/9901/51692/18, суд дійшов висновку, що обставини, пов'язані з фінансуванням установи чи організації з Державного бюджету України та відсутністю у неї коштів, призначених для сплати судового збору, не звільняють державний орган від обов'язку своєчасної сплати судового збору.

Постанова від 21.08.2018 у справі №817/481/17

Відповідно до ч. 2 ст. 77 Кодексу адміністративного судочинства України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

Разом з тим, визначаючи предмет доказування у справі, суди повинні виходити з обставин, якими контролюючий орган обґрунтовує свою позицію, при цьому належним доказом, яким встановлюється податкове правопорушення, є акт перевірки контролюючого органу.

Постанова від 21.08.2018 у справі №820/3642/17

Верховний Суд вже висловлював свою правову позицію щодо положень ст. 99 Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції, що діяла до 15.12.2017) приписи якої кореспондуються зі ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України (в редакції, що діє з 15.12.2017) в контексті їх застосування при розгляді позовів про стягнення передбаченої п. 200.23 ст. 200 Податкового кодексу України пені.

Так, в постанові Верховного Суду від 17.04.2018 у справі №816/1369/17 зазначено, що позовна вимога про стягнення пені на суму несвоєчасно відшкодованого податку на додану вартість з Державного бюджету України може бути заявлена в межах строку, встановленого п. 102.5 ст. 102 Податкового кодексу України для подання заяви про відшкодування надміру сплачених грошових зобов'язань, тобто протягом 1095 днів. Таким чином, при вирішенні спору суди попередніх інстанцій дійшли помилкового висновку, що позовні вимоги про стягнення пені за прострочення бюджетного відшкодування з податку на додану вартість можуть бути пред'явлені в межах строку, визначеного ч. 2 ст. 99 Кодексу адміністративного судочинства України.

Постанова від 08.11.2018 у справі №816/86/18

Процесуальний закон вимагає, щоб у позовній заяві про оскарження нормативно-правового акта позивач, з-поміж іншого, обґрунтував свою належність до суб'єктів правовідносин, у яких застосовується або буде застосовано цей акт. Таке ж правило має застосовуватись і до оскарження правових актів індивідуальної дії.

Постанова від 20.11.2018 у справі №821/449/18

Відповідно до приписів ст.297 Кодексу адміністративного судочинства України сторона у справі має право безпосередньо звертатися з апеляційною скаргою до суду апеляційної інстанції. Європейський суд з прав людини неодноразово наголошував на тому, що процесуальні правила призначені для забезпечення належного відправлення правосуддя та дотримання принципу юридичної визначеності, а також, що учасники судового провадження повинні мати право розраховувати на те, що ці правила застосовуватимуться. Цей принцип застосовується до усіх – не лише до сторін провадження, але й до національних судів (рішення у справах «Каньєте де Хоньї проти Іспанії», «Гору проти Греції», «Михолапа проти Латвії»). У справах «Щокін проти України» (Shchokin v. Ukraine), заяви №23759/03 та 37943/06, рішення від 14.10.2010 та «Серков проти України» (Serkov v. Ukraine), заява №39766/05, рішення від 07.07.2011 ЄСПЛ дійшов висновку що, по-перше, національне законодавство не було чітким та узгодженим та не відповідало вимозі «якості» закону і не забезпечувало адекватного захисту осіб від свавільного втручання у права заявника; по-друге, національними органами не було дотримано вимоги законодавства щодо застосування підходу, який був би найбільш сприятливим для заявника, коли в його справі національне законодавство припускало неоднозначне трактування.

Постанова від 27.11.2018 у справі №826/12483/16

Оформлення апеляційної скарги у відповідності до вимог Кодексу адміністративно-судочинства України (форма та зміст), дотримання строків апеляційного оскарження при первинному зверненні до суду та бажання заявника, що підтверджується сукупністю послідовних та регулярних дій спрямованих на отримання достатнього для сплати судового збору фінансування з Державного бюджету України, реалізувати своє права на апеляційне оскарження судового рішення у даній справі після постановлення Київським апеляційним адміністративним судом ухвали від 05.04.2018 у найкоротші строки, є підставою для поновлення пропущеного строку та відкриття апеляційного провадження.

Постанова від 22.12.2018 у справі №826/7430/17

Обов'язковою умовою надання правового захисту судом є наявність відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод або інтересів особи на момент її звернення до суду. Порушення має бути реальним, стосуватися (зачіпати) зазвичай індивідуально виражені права чи інтереси особи, яка стверджує про їх порушення. Тобто, факт порушеного права визначається не лише датою відповідного рішення суб'єкта владних повноважень.

Постанова від 26.12.2018 у справі №816/975/13-a

За своїм змістом нововиявленими обставинами є фактичні дані, що в установленому порядку спростовують факти, які були покладені в основу судового рішення. До нововиявлених обставин відносяться матеріально-правові факти, на яких ґрунтуються вимоги і заперечення сторін, а також інші факти, які мають істотне значення для правильного вирішення спору.

Постанова від 26.02.2019 у справі №804/6779/17

Обов'язковою умовою надання правового захисту судом є наявність відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод або інтересів особи на момент її звернення до суду. Порушення має бути реальним, стосуватися (зачіпати) зазвичай індивідуально виражених права чи інтересів особи, яка стверджує про їх порушення.

Гарантоване ст. 55 Конституції України й конкретизоване у звичайних законах України право на судовий захист передбачає можливість звернення до суду за захистом порушеного права, але вимагає, щоб стверджувальне порушення було обґрунтованим.

Наведені положення не дозволяють скаржитися щодо законодавства або певних обставин абстрактно, лише тому, що заявник вважає начебто певні положення норм законодавства впливають на його правове становище.

Не поширюють свою дію ці положення й на правові ситуації, що вимагають інших юрисдикційних (можливо, позасудових) форм захисту від стверджувальних порушень прав чи інтересів.

Постанова від 26.02.2019 у справі №826/14908/18

Положеннями п. 8 ч. 4 ст. 169 Кодексу адміністративного судочинства України законодавцем врегульовано підставу для повернення позовної заяви позивачеві у випадку порушення процесуальних строків, а саме: коли суб'єкт владних повноважень подав позовну заяву із вимогою про стягнення грошових коштів, яка ґрунтується на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, до закінчення строку встановленого у ч. 2 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України.

При цьому, для застосування положень п. 8 ч. 4 ст. 169 Кодексу адміністративного судочинства України, слід виходити з того, що днем виникнення підстав, які дають право суб'єкту владних повноважень на звернення до адміністративного суду із позовом про стягнення грошових коштів, яка ґрунтується на підставі рішення суб'єкта владних

повноважень, є день закінчення шестимісячного строку, встановленого у абзаці першому ч. 2 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України.

Постанова від 06.03.2019 у справі №2а-25767/10/0570

Хоча питання розстрочення або відстрочення постанови суду знаходяться в площині процесуального права, разом з тим його підстави – наявність обставин, що ускладнюють виконання судового рішення, залежать від предмету спору, в зв'язку з чим норми ст. 100 Податкового кодексу України, які регулюють правила розстрочення та відстрочення податкового боргу платника податків є спеціальними нормами щодо доказів як підстав для відстрочення податкового боргу.

Постанова від 19.03.2019 у справі №816/65/18

Дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце. До події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце. Акти цивільного законодавства регулюють відносини, які виникли з дня набрання ним чинності. Заборона зворотної дії є однією з важливих складових принципу правової визначеності.

За загальновизнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі. Цей принцип закріплений у частині першій ст. 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце.

Відповідальність можлива лише за наявності в законі чи іншому нормативно-правовому акті визначення правопорушення, за яке така юридична відповідальність особи передбачена, і яка може реалізовуватись у формі примусу зі сторони уповноваженого державою органу.

Ухвала від 13.11.2018 у справі №808/3230/17

Поняття «спір, який не підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства» слід тлумачити в більш ширшому значенні, тобто, як поняття, що стосується тих спорів, які не підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства, і тих, які взагалі не підлягають судовому розгляду.

Справу про визнання неправомірними дій Державної аудиторської служби України було передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду. Було поставлено питання, у порядку якого виду судочинства (кримінального чи адміністративного) має розглядатися позов комунальної установи до Державної аудиторської служби про визнання протиправними дій щодо прийняття рішення про виділення працівника як спеціаліста за зверненням Старшого групи прокурорів у кримінальному провадженні. Велика Палата Верховного Суду підтримала позицію Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. У постанові від 20.03.2019 було зазначено, що оскаржувані дії не породжують права на захист, тобто права на звернення до суду з цим позовом.

ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ

ЗРАЗКОВІ СПРАВИ

Постанова від 06.11.2018 у справі №812/292/18

Під час розгляду зразкової справи Велика Палата Верховного Суду врахувала правову позицію Європейського суду з прав людини, викладену, зокрема, в рішенні від 14.10.2010 у справі «Щокін проти України» (заяви №23759/03 та №37943/06), щодо концепції якості закону, зокрема, доступності для зацікавлених осіб, чіткості та передбачуваності в застосуванні. У разі неоднозначного або множинного тлумачення прав та обов'язків осіб у національному законодавстві органи зобов'язані застосувати найбільш сприятливий для осіб підхід.

Надаючи правову оцінку обставинам цієї справи, Верховний Суд виходив із того, що перебування платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, є підставою для зупинення застосування до таких платників заходів впливу та стягнення і відповідальності за порушення Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Органи доходів і зборів, а також платники єдиного внеску під час здійснення своїх повноважень та обов'язків застосовують приписи зазначеного Закону, оскільки правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, передбачені саме цим Законом, норми якого є спеціальними в порівнянні з нормами Закону України від 02.09.2014 №1669-VII «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

Факт перебування платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводиться антитерористична операція, є підставою для незастосування до таких платників заходів впливу та стягнення за невиконання обов'язків платника єдиного внеску.

Верховний Суд зазначив, що Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» не скасовує обов'язків платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а надає можливість на період антитерористичної операції не виконувати їх у встановлені строки (своєчасно) та в повному обсязі.

Безпідставними є посилання податкового органу на неподання позивачем у порядку Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» заяви про звільнення від обов'язків, передбачених цим Законом, з огляду на те, що антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України від 14.04.2014 №405/2014, триває, спірне рішення прийняте в період проведення цієї операції. Крім того, відповідальність урегульована окремою нормою п. 9–4 Розділу VIII зазначеного Закону. Вимоги щодо заяви платника єдиного внеску як підстави для звільнення від виконання своїх обов'язків, визначених ч. 2 ст. 6 цього Закону, на період з 14.04.2014 до закінчення антитерористичної операції, не можна виривати з контексту норми, яка вимагає системного аналізу положень у сукупності ст.ст. 6, 25 і п. 9–4 розділу VIII Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Необхідність подання заяви обумовлена низкою підстав, зокрема визнання безнадійною недоїмки, яка підлягає списанню в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу. Таку заяву можна подати виключно після закінчення антитерористичної операції. Натомість, звільнення від відповідальності передбачено безпосередньо у Законі, в силу його прямої дії та не потребує додаткового звернення, оскільки норма встановлює «незастосування відповідальності, штрафних та фінансових санкцій» та вона адресована насамперед до осіб, наділених компетенцією застосовувати штрафні та фінансові санкції.

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Постанова від 31.10.2018 у справі №805/2078/15-а

Відступивши від висновку Верховного Суду України, Велика Палата Верховного Суду сформулировала новий правовий висновок, відповідно до якого, за відсутності механізму реального відшкодування платнику податків узгодженої суми бюджетного відшкодування ПДВ, ефективним способом захисту, який забезпечить поновлення порушеного права позивача, є стягнення з Державного бюджету України на його користь заборгованості бюджету із відшкодування ПДВ та пені, нарахованої на суму такої заборгованості.

В аналогічних справах за правовідносинами, що склались протягом 2012-2015 років, Верховний Суд України напрацював правову позицію, відповідно до якої бюджетне відшкодування ПДВ здійснюється органом державної казначейської служби з дотриманням процедури та на умовах, встановлених ст. 200 Податкового кодексу України (далі – Податкового кодексу України) та затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2011 №39 Порядком взаємодії органів державної податкової служби та органів державної казначейської служби в процесі відшкодування податку на додану вартість (далі – Порядок №39), на підставі податкової декларації та заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації, у п'ятиденний термін з дня надходження від податкового органу висновку (постанови Верховного Суду України від 16.09.2015 у справі №21-881a15, від 17.11.2015 у справі №21-4371a15, від 02.12.2015 у справі №21-2650a15, від 20.04.2016 у справі №21-452a16, від 07.03.2017 у справі №820/19449/14).

Стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ за правовою позицією Верховного Суду України визнано неналежним способом захисту прав платника податків. Правильним механізмом визнано зобов'язання контролюючого органу виконати покладені на нього законом і підзаконними актами обов'язки щодо надання органу казначейства висновку щодо суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету.

Велика Палата Верховного Суду визнала за необхідне відступити від цього висновку Верховного Суду України з огляду на таке.

На момент виникнення спірних правовідносин надання інспекцією висновку до органу казначейства щодо суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету, було передбачено ст. 200 Податкового кодексу України та Порядком №39.

Законами України від 24.12.2015 №909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» та від 21.12.2016 №1797-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» внесено зміни до ст. 200 Податкового кодексу України, зокрема, й щодо порядку бюджетного відшкодування ПДВ. У зв'язку з прийняттям вказаних змін до Податкового кодексу України постановою Кабінету Міністрів України від 25.01.2017 №26 визнано таким, що втратив чинність Порядок №39.

З огляду на те, що станом на час розгляду справи у суді касаційної інстанції Тимчасовий реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування не працює, враховуючи встановлене судом апеляційної інстанції право ТОВ «Аскоп-Україна» на бюджетне відшкодування ПДВ, а також відсутність механізму реального відшкодування платнику податків узгодженої суми бюджетного відшкодування вказаного податку, такі способи захисту порушеного права як зобов'язання контролюючого органу надати висновок про підтвердження заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування або внести заяву товариства до Тимчасового реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування не призведуть до ефективного відновлення права платника податків.

Оскільки такі способи захисту як зобов'язання контролюючого органу надати висновок про підтвердження заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування або внести заяву товариства до Тимчасового реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування не призведуть до ефективного відновлення права платника податків, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку про те, що ефективним способом захисту, який забезпечить поновлення порушеного права позивача, є стягнення з Державного бюджету України через ГУ ДКС України у м. Києві на користь товариства заборгованості бюджету із відшкодування ПДВ та пені, нарахованої на суму такої заборгованості.

Постанова від 12.02.2019 у справі №826/7380/15

Ухвалою від 26.06.2018 Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду передав справу про визнання протиправною бездіяльності та стягнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Колегія суддів вважала за необхідне відступити від правової позиції Верховного Суду України, відповідно до якої бюджетне відшкодування ПДВ здійснюється органом державної казначейської служби на підставі податкової декларації та заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації, у п'ятиденний термін з дня надходження від податкового органу висновку (постанови Верховного Суду України від 16.09.2015 у справі №21-881a15, від 17.11.2015 у справі №21-4371a15, від 02.12.2015 у справі №21-2650a15, від 20.04.2016 у справі №21-452a16, від 07.03.2017 у справі №820/19449/14).

За правовою позицією Верховного Суду України цей порядок не передбачає бюджетне відшкодування ПДВ у спосіб судового стягнення безпосередньо (водночас) зі здійсненням судового контролю над рішеннями контролюючих органів, ухваленими за результатами перевірки сум податку, заявлених до відшкодування або окремо від здійснення такого контролю. Відшкодування з Державного бюджету України ПДВ є виключними повноваженнями податкових органів та органів державного казначейства, а отже, суд не може підмінити державний орган і вирішувати питання про стягнення такої заборгованості.

Стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ за правовою позицією Верховного Суду України визнано неналежним способом захисту прав платника податків. Правильним механізмом визнано зобов'язання контролюючого органу виконати покладені на нього законом і підзаконними актами обов'язки щодо надання органу казначейства висновку щодо суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку про те, що такі способи захисту як зобов'язання контролюючого органу надати висновок про підтвердження заявленої платником податків суми бюджетного відшкодування або внести заяву товариства до Тимчасового реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування не призведуть до ефективного відновлення права платника податків. Ефективним способом захисту, який забезпечить поновлення порушеного права позивача, є стягнення

з Державного бюджету України через ГУ ДКС України у м. Києві на користь товариства заборгованості бюджету із відшкодування ПДВ та пені, нарахованої на суму такої заборгованості.

У зв'язку з цим Велика Палата Верховного Суду відступила від висновку щодо застосування норми права у подібних відносинах, викладеного в постановках Верховного Суду України від 16.09.2015 у справі №21-881a15, від 17.11.2015 у справі №21-4371a15, від 02.12.2015 у справі №21-2650a15, від 20.04.2016 у справі №21-452a16, від 07.03.2017 у справі №820/19449/14, про те, що відшкодування ПДВ здійснюється органом Державної казначейської служби України з дотриманням процедури та на умовах, встановлених ст. 200 Податкового кодексу України та Порядком №39, оскільки на момент розгляду цієї справи Великою Палатою Верховного Суду вказаний спосіб захисту не є ефективним та не призводить до повнення порушеного права платника податків.

Постанова від 12.03.2019 у справі №9901/636/18

Велика Палата Верховного Суду наголосила на тому, що рішення Європейського суду справедливості діють лише у межах правової системи Європейського Союзу, до членів-держав якого Україна на даний час не входить.

Суд визнав безпідставними посилання на рішення Європейського суду справедливості від 17.12.2018 у справі №С-619/18R за позовом Європейської комісії проти Польщі, яке долучене до матеріалів справи за клопотанням від 12.03.2019. Правові позиції, сформульовані у рішеннях зазначеного суду, можуть враховуватися адміністративними судами як аргументація, міркування стосовно гармонійного тлумачення національного законодавства України згідно з усталеними стандартами правової системи Європейського союзу, однак не як правова основа (джерело права) врегулювання відносин, щодо яких виник спір.

Постанова від 10.04.2019 у справі №814/779/17

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку про необхідність відступити від правового висновку Верховного Суду України, викладеного у постановах цього суду від 21.04.2015 у справі №805/949/14 (№21-90a15) та від 26.05.2015 у справі №818/2082/14 (№21-228a15).

На підставі системного аналізу та з огляду на правовий зміст наведених вище положень законодавства Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку про те, що якщо фізична особа – підприємець мала право на пенсію за віком, але вибрала пенсію у зв'язку з втратою годувальника, то така фізична особа – підприємець має право на звільнення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оскільки вибір виду пенсії не позбавляє набутого права, що пов'язане з певним віком.

Отже, ч. 4 ст. 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 №2464-VI встановлює пільги для всіх суб'єктів, які є пенсіонерами за віком, незалежно від того, на підставі якого закону особа набула статусу пенсіонера за віком, будь-то на пільгових умовах, чи набула вона певного віку відповідно до ст. 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 №1058-IV. Цією нормою не визначено обмежень щодо виду пенсії, яку повинна отримувати особа, яка звільняється від сплати єдиного внеску.

Оскільки з 01.05.2005 позивачу призначена пенсія за віком, а з 2007 року – пенсія по втраті годувальника, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що позивач у цьому випадку не втратив право на пенсію за віком, а лише скористався правом, передбаченим ст. 37 Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 №1788-XII, згідно з якою члени сім'ї померлого, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували яку-небудь пенсію, мають право перейти на нову пенсію, та не повинен сплачувати єдиний внесок.

Ухвала від 26.03.2018 у справі №826/19939/16

Щодо дефекту податкового повідомлення-рішення та наявності вироку суду, Велика Палата Верховного Суду відзначила, що в кожній конкретній справі суд має надавати правову оцінку встановленим фактичним обставинам справи. Тому у цій справі не вбачається наявності виключної правової проблеми.

Щодо користування Єдиним державним реєстром судових рішень, Велика Палата Верховного Суду вказала, що згідно з ч. 5 ст. 4 Закону України «Про доступ до судових рішень» судді мають право на повний доступ до усіх інформаційних ресурсів Реєстру. Тому і в цьому відношенні не вбачається наявності виключної правової проблеми.

ЮРИСДИКЦІЙНІ СПОРИ

АДМІНІСТРАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ

Постанова від 12.03.2018 у справі №826/9672/17

Спори щодо стягнення суб'єктом владних повноважень сум збитків, заподіяних іншою особою публічного права, належать до юрисдикції адміністративних судів.

Постанова від 30.05.2018 у справі №910/5478/17

На підставі ухвали Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 02.03.2018 Велика Палата Верховного Суду від розглянула юрисдикційний спір, у порядку якого виду судочинства (господарського чи адміністративного) має розглядатися спір про стягнення суми митних платежів до Державного бюджету

України, в яких позивачем є Одеська митниця Державної фіскальної служби України (орган державної влади).

Велика Палата зазначила, що вимога про стягнення органом доходів і зборів з відповідача як особи, відповідальної за сплату митних платежів до Державного бюджету України, є публічно-правовим спором на який поширюється юрисдикція адміністративних судів.

Постанова від 07.11.2018 у справі №820/8558/15

Позивачем у справі є Державна фінансова інспекція як суб'єкт владних повноважень (у розумінні положень Кодексу адміністративного судочинства України), правовий статус якої визначено Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII, згідно з яким їй надано право звертатися до суду з відповідним позовом про відшкодування збитків. При цьому здійснення органом державного фінансового контролю своїх повноважень (владних управлінських функцій) обумовлює виникнення правовідносин з підконтрольною установою, які мають публічно-правовий характер.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що спір про стягнення завданих збитків, звернений до підконтрольної установи, яка не забезпечила виконання вимог органу державного фінансового контролю, є публічно-правовим та підпадає під визначення справи адміністративної юрисдикції.

Постанова від 04.12.2018 у справі №910/23482/17

На підставі ухвали Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 17.07.2018 Велика Палата Верховного Суду від розглянула юрисдикційний спір.

У касаційній скарзі зроблені посилання на те, що спори про стягнення сум надмірно сплаченого митного збору є пов'язаними з виконанням уповноваженим державним

органом своїх владних управлінських функцій, а тому належать до юрисдикції адміністративних судів.

Визначальною ознакою справи адміністративної юрисдикції є суть (зміст, характер) спору. Публічно-правовий спір, на який поширюється юрисдикція адміністративних судів, є спором між учасниками публічно-правових відносин і стосується саме цих відносин.

У контексті конкретних обставин цієї справи зміст (суть) спірних правовідносин полягає у поверненні позивачу надміру сплачених ним до бюджету сум обов'язкових платежів, а тому відносини між сторонами є такими, що виникли із бюджетного та митного законодавства та не можуть регулюватися нормами Цивільного кодексу України, якими встановлено, що до майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій стороні, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство не застосовується, якщо інше не встановлено законом (ч. 2 ст. 1 цього Кодексу). Вказівка у позовній заяві на положення цивільного законодавства, якими регулюється відшкодування шкоди, не змінює суті та змісту спірних правовідносин.

Тобто, цей спір виник у сфері публічно-правових відносин, що виключає розгляд цієї справи в порядку господарського судочинства.

Ухвала від 29.10.2018 у справі №273/1423/16-а

Особа оскаржує судові рішення попередніх інстанцій з підстав порушення ними правил предметної підсудності адміністративних справ (ст. 18 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції, чинній на час звернення до суду), якими визначено компетентний суд для розгляду і вирішення конкретної адміністративної справи, а не у зв'язку з порушенням цими судами правил предметної юрисдикції. Тому розгляд цієї касаційної скарги належить до компетенції Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

ІНШІ ВИДИ СУДОВОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Постанова від 27.06.2018 у справі №815/6945/16

З огляду на те, що реєстраційні дії, які оскаржує позивачка, вчинені на підставі правочинів, а саме договорів купівлі-продажу, які вона вважає недійсними та прийнятими з ознаками шахрайських дій невідомими їй особами, спір у цій справі не є публічно-правовим і має вирішуватися за правилами Цивільного процесуального кодексу України, з метою встановлення відповідності вказаних договорів вимогам Цивільного кодексу України.

Постанова від 29.08.2018 у справі №816/2394/16

Спір про стягнення завданих збитків звернених до невідконтрольної установи не має ознак публічно-правового характеру та не належить до юрисдикції адміністративних судів, а стосується господарсько-правових відносин сторонами.

Постанова від 30.01.2019 у справі №802/1188/18-a

Виникнення спірних правовідносин обумовлено незгодою позивача з рішенням ГУДФС у Вінницькій області, оформленим актом опису і попередньої оцінки безхазяйного майна, про визнання безхазяйним майном залізобетонних плит, які, як зазначає позивач, належать йому на праві приватної власності.

Таким чином, цей позов поданий на захист цивільного (речового) права.

Ураховуючи те, що позов подано на захист порушеного, на думку позивача, права власності, а також те, що в цій справі фактично оспорується правомірність набуття третьою особою права власності на залізобетонні плити, що може

впливати на майнові права та інтереси цієї особи, Велика Палата Верховного Суду, незважаючи на участь у спорі суб'єкта владних повноважень, дійшла висновку про те, що цей спір не є публічно-правовим та не підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Постанова від 12.02.2019 у справі №826/7380/15

Ухвалою від 26.06.2018 Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду передав справу про визнання протиправною бездіяльності та стягнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Колегія суддів вважала за необхідне відступити від правової позиції Верховного Суду України, відповідно до якої бюджетне відшкодування ПДВ здійснюється органом державної казначейської служби на підставі податкової декларації та заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації, у п'ятиденний термін з дня надходження від податкового органу висновку (постанови Верховного Суду України від 16.09.2015 у справі №21-881a15, від 17.11.2015 у справі №21-4371a15, від 02.12.2015 у справі №21-2650a15, від 20.04.2016 у справі №21-452a16, від 07.03.2017 у справі №820/19449/14).

За правовою позицією Верховного Суду України цей порядок не передбачає бюджетне відшкодування ПДВ у спосіб судового стягнення безпосередньо (водночас) зі здійсненням судового контролю над рішеннями контролюючих органів, ухваленими за результатами перевірки сум податку, заявлених до відшкодування або окремо від здійснення такого контролю. Відшкодування з Державного бюджету України ПДВ є виключними повноваженнями податкових органів та органів державного казначейства, а отже, суд не може підміняти державний орган і вирішувати питання про стягнення такої заборгованості.

Стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ за правовою позицією Верховного Суду України визнано неналежним способом захисту прав платника податків. Правильним механізмом визнано зобов'язання контролюючого органу виконати покладені на нього законом і підзаконними актами обов'язки щодо надання органу казначейства висновку щодо суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету.

Велика Палата вказала, що до компетенції адміністративних судів належать спори фізичних чи юридичних осіб з органом державної влади, органом місцевого самоврядування, їхньою посадовою або службовою особою, предметом яких є перевірка законності рішень, дій чи бездіяльності цих органів (осіб), прийнятих або вчинених ними при здійсненні владних управлінських функцій, крім спорів, для яких законом установлений інший порядок судового вирішення.

Публічно-правовий спір має особливий суб'єктний склад. Участь суб'єкта владних повноважень є обов'язковою ознакою для класифікації спору як публічно-правового.

Як встановлено матеріалами справи, позивач звернувся до адміністративного суду з позовом про визнання протиправними дій ТПП України щодо відмови у засвідченні форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), а також про зобов'язання відповідача видати сертифікат про засвідчення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) у вигляді актів тероризму на території м. Донецька для суб'єктів господарювання за податковими зобов'язаннями для відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу за податковими зобов'язаннями зі сплати податку на прибуток за 2014 рік.

Торгово-промислова палата може займатися підприємницькою діяльністю лише в тому обсязі, в якому це необхідно для виконання її статутних завдань. Одержаний нею прибуток не розподіляється між членами торгово-промислової палати, а спрямовується на виконання її статутних завдань.

ТПП України як недержавна неприбуткова самоврядна організація, яка об'єднує юридичних осіб, які створені і діють відповідно до законодавства України, та громадян України, зареєстрованих як підприємці, та їх об'єднання не є суб'єктом владних повноважень в розумінні п. 7 ч. 1 ст. 3 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції, чинній на час прийняття оскаржуваних рішень, та п. 7 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції, чинній з 15.12.2017.

У межах спірних правовідносин ТПП України не здійснює публічно-владні управлінські функції, а засвідчення форс-мажорних обставин є статутним завданням цієї організації, а не делегованим повноваженням, як помилково вважає позивач. До того ж видача ТПП України сертифікатів про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) є послугою, яка в розумінні ст. 178 Господарського кодексу України є публічним зобов'язанням.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що спір про визнання протиправною відмови ТПП України в засвідченні форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) та зобов'язання ТПП України видати сертифікат про засвідчення

форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) не є публічно-правовим та не належить до юрисдикції адміністративних судів. Захист порушеного, на думку позивача, права на отримання такого сертифікату має відбуватися за правилами господарського судочинства.

Визначальним принципом здійснення правосуддя в адміністративних справах є принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі з обов'язком суб'єкта владних повноважень доказувати правомірність своїх дій, бездіяльності чи рішень, на відміну від визначального принципу господарського судочинства, який полягає у змагальності сторін. Суд, який розглянув справу, не віднесено до його юрисдикції, не може вважатися «судом, встановленим законом» у розумінні п. 1 ст. 6 Конвенції.

Постанова від 20.03.2019 у справі №808/3230/17

Ухвалою від 13.11.2018 Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду передав справу про визнання неправомірними дій Державної аудиторської служби України на розгляд Великої Палати Верховного Суду. Було поставлено питання, у порядку якого виду судочинства (кримінального чи адміністративного) має розглядатися позов комунальної установи до Державної аудиторської служби про визнання протиправними дій щодо прийняття рішення про виділення працівника як спеціаліста за зверненням Старшого групи прокурорів у кримінальному провадженні.

Велика Палата зазначила, що суди першої та апеляційної інстанції дійшли помилкового висновку про порушення відповідачем вимог Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 №2939-XII та Порядку взаємодії при виділенні її посадової особи як спеціаліста для аналізу матеріалів кримінального провадження за зверненням Старшого групи прокурорів, оскільки такі дії вчинені в межах досудового розслідування і з метою реалізації дискреційного права органів досудового розслідування щодо залучення спеціаліста в процесі збирання доказів у кримінальному провадженні.

Велика Палата Верховного Суду звернула увагу на те, що дотримання порядку збирання доказів органами досудового розслідування, зокрема, залучення спеціаліста, є предметом перевірки під час розгляду справи судом у порядку кримінального судочинства. За змістом ст.ст. 86, 94 Кримінального процесуального кодексу України

(далі – КПК України) слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Тому прерогатива перевірки дотримання порядку збирання доказів у кримінальному провадженні надана саме відповідним уповноваженим суб'єктам у межах кримінального провадження і регулюється виключно нормами КПК України.

Отже, незгода особи із залученням спеціаліста під час досудового розслідування в рамках кримінального провадження може бути висловлена у цьому провадженні. Вимога про визнання протиправними дій ДАСУ щодо виділення її службової особи як спеціаліста для участі у перевірці з питань дотримання законодавства у кримінальному провадженні не може розглядатися за правилами адміністративного судочинства.

У цій справі предметом позову визначено правомірність дій ДАСУ щодо виділення своєї службової особи, як спеціаліста, за зверненням прокуратури для проведення оцінки зібраних матеріалів у кримінальному провадженні. Позивач не має жодного процесуального статусу у кримінальному провадженні, жодних безпосередніх негативних наслідків саме від дій контрольно-ревізійних органів позивачем, як юридичною особою, не понесено.

Тобто, оскаржувані позивачем дії ДАСУ не створюють безпосередньо для нього будь-яких правових наслідків, а тому ці правовідносини не породжують виникнення публічно-правового спору, який віднесено до юрисдикції адміністративного суду.

Визначальним для розуміння спору як адміністративно-правового є не тільки участь суб'єкта владних повноважень, але й характер відповідного спору та його наслідки для суб'єкта спірних правовідносин. Спір набуває ознак публічно-правового за умов здійснення органом публічної влади та /або їх посадовими особами у цих відносинах владних управлінських функцій.

З метою належного звернення за судовим захистом особа на момент звернення до суду має обґрунтувати існування порушеного права або законного інтересу.

Беручи до уваги наведене, та ураховуючи те, що позивач не є учасником кримінального провадження, Велика Палата Верховного Суду постановила, що оскаржувані дії ДАСУ не породжують для КУ «ЗОКЛ» права на захист, тобто права на звернення до суду з цим позовом.

При цьому, поняття «спір, який не підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства» слід тлумачити в більш ширшому значенні, тобто як поняття, що

стосується тих спорів, які не підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства, і тих, які взагалі не підлягають судовому розгляду.

Постанова від 03.04.2019 у справі №804/13208/15

Позивачем у цій справі є Держфінінспекція в Дніпропетровській області, як суб'єкт владних повноважень (у розумінні положень Кодексу адміністративного судочинства України), правовий статус якої визначено Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 № 2939-XII, згідно з яким їй надано право звертатися до суду з відповідним позовом про відшкодування збитків. При цьому здійснення органом державного фінансового контролю своїх повноважень (владних управлінських функцій) обумовлює виникнення правовідносин з підконтрольною установою (Лозуватською сільською радою), які мають публічно-правовий характер.

Однак, спір у справі, що розглядається, стосується вимоги Держфінінспекції в Дніпропетровській області стягнути з ТОВ «Естрейя» завдані державному бюджету збитки, які виникли у зв'язку із завищенням останнім вартості проектних робіт з капітального ремонту приміщення початкової школи-садочку під час виконання умов договору, укладеного між Лозуватською сільською радою та ТОВ «Естрейя».

Тобто, суб'єкт владних повноважень заявив позовні вимоги до юридичної особи – ТОВ «Естрейя», яке не є підконтрольною установою, владних управлінських функцій відносно відповідача Держфінінспекція в Дніпропетровській області не здійснює, а тому й права позивача на звернення до суду з цим адміністративним позовом до не-підконтрольної їй установи, тобто до суб'єкта господарської діяльності про стягнення коштів (збитків) закон також не передбачає.

Отже, Держфінінспекція в Дніпропетровській області не має права на звернення до адміністративного суду з позовом до не-підконтрольної установи – ТОВ «Естрейя» про стягнення коштів у зв'язку із завищенням останнім вартості проектних робіт з капітального ремонту приміщення початкової школи-садочку під час виконання умов договору, оскільки чинним законодавством такого права у контролюючого органу не передбачено, а відповідач не був підконтрольною установою стосовно позивача при проведенні позапланової ревізії фінансово-господарської діяльності Лозуватської сільської ради.

Відповідно до ч. 1 ст. 50 Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції, чинній на час звернення позивача до суду з позовом) сторонами у адміністративному процесі є позивач та відповідач. Позивачем в адміністративній справі можуть бути, зокрема суб'єкти владних повноважень при здійсненні ними владних управлінських функцій на підставі законодавства.

Однак, спір за позовом суб'єкта владних повноважень – Держфінінспекції про стягнення завданих збитків, звернений до непідконтрольної установи, не має ознак публічно-правового характеру, а стосується господарсько-правових відносин між Лозуватською сільською радою та ТОВ «Естрєя».

Саме така позиція за аналогічних обставин висловлена в постанові Великої Палати Верховного Суду від 29.08.2018 у справі №816/2394/16.

КАТЕГОРІЇ СПРАВ

108020000 щодо митної справи (крім охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності); зовнішньоекономічної діяльності; спеціальних заходів щодо демпінгового та іншого імпорту

справа №273/1423/16-а, стор. 96

справа №441/346/17, стор. 7

справа №452/2164/15-а, стор. 7

справа №607/12366/15-а, стор. 6

справа №815/6945/16, стор. 97

справа №821/449/18, стор. 82

справа №910/23482/17, стор. 95–96

108020100 визначення коду товару за УКТЗЕД

справа №826/19279/16, стор. 8

108020200 визначення митної вартості товару

справа №804/1316/16, стор. 10

справа №808/8573/15, стор. 9–10

справа №813/2699/17, стор. 9

справа №826/2313/16, стор. 10–11

справа №826/7545/16, стор. 8–9

108070000 щодо валютного регулювання і валютного контролю

справа №826/11142/14, стор. 12

108070100 за участю органів доходів і зборів

справа №2а/0370/889/11, стор. 16

справа №2а-15085/10/0470, стор. 14

справа №802/1188/18-а, стор. 97–98

справа №804/13208/15, стор. 102–103

справа №805/1267/17-а, стор. 16

справа №812/209/16, стор. 15

справа №813/3978/17, стор. 12

справа №813/4988/13-а, стор. 6–7

справа №816/2394/16, стор. 97, 103

справа №819/982/13-а, стор. 13

справа №820/4908/16, стор. 13

- справа №820/8558/15, стор. 95
- справа №822/1310/17, стор. 17
- справа №822/1980/16, стор. 14
- справа №822/2450/16, стор. 13–14
- справа №826/24017/15, стор. 15–16

108120000 щодо процедур здійснення контролю Рахунковою палатою, Державною аудиторською службою України, державного фінансового контролю

- справа №808/3230/17, стор. 17–18, 86, 100–102
- справа №813/4101/17, стор. 17

111010000 щодо реалізації податкового контролю

- справа №810/1438/17, стор. 18
- справа №803/1338/17, стор. 19–20
- справа №803/1583/17, стор. 21
- справа №805/2145/15-а, стор. 23
- справа №805/2078/15-а, стор. 89–90
- справа №810/829/17, стор. 26
- справа №810/3125/17, стор. 21
- справа №813/2883/15, стор. 25
- справа №813/4158/16, стор. 23–24
- справа №815/2268/17, стор. 22
- справа №815/2663/16, стор. 19
- справа №818/433/14, стор. 25
- справа №820/437/18, стор. 27
- справа №826/551/15, стор. 26
- справа №826/3014/16, стор. 24
- справа №826/3793/17, стор. 25
- справа №826/6248/15, стор. 20
- справа №826/9082/15, стор. 26–27
- справа №826/12483/16, стор. 83
- справа №826/13667/17, стор. 21
- справа №826/14365/14, стор. 24
- справа №826/18937/14, стор. 22–23
- справа №826/19939/16, стор. 94

111020100 щодо передачі майна у податкову заставу

- справа №805/2941/15-а, стор. 27

111020200 застосування адміністративного арешту коштів та/або майна

справа №818/610/16, стор. 80

справа №820/2916/17, стор. 28

справа №П/811/1722/17, стор. 28

111020300 стягнення податкового боргу

справа №2а-952/11/1370, стор. 29–30

справа №2а-6053/11/1070, стор. 30

справа №2а-6927/10/1870, стор. 29

справа №802/777/16-а, стор. 29

111030000 адміністрування окремих податків, зборів, платежів

справа №804/667/17, стор. 32

справа №813/347/18, стор. 35

справа №802/2231/17-а, стор. 33, 50

справа №804/2321/17, стор. 30

справа №804/9122/16, стор. 33–34

справа №809/1877/15, стор. 79

справа №814/1005/16, стор. 31

справа №815/4575/15, стор. 80

справа №819/1012/17, стор. 32–33

справа №820/3005/17, стор. 31

справа №822/1734/18, стор. 34

справа №826/7762/13-а, стор. 34

справа №826/10689/17, стор. 31–32

111030100 щодо податку на прибуток підприємств

справа №2а-12086/10/1370, стор. 35–36

справа №826/7169/16, стор. 36

справа №826/14331/13-а, стор. 37

справа №826/15028/17, стор. 36

111030200 щодо податку на доходи фізичних осіб

справа №2а/1670/7003/12, стор. 41

справа №803/1686/16, стор. 41

справа №804/925/16, стор. 38–39

справа №804/8381/16, стор. 39

справа №813/3782/17, стор. 39–40

справа №817/481/17, стор. 81

справа №820/1824/17, стор. 40–41

справа №820/6437/16, стор. 37–38

справа №820/12096/15, стор. 38

справа №821/595/17, стор. 39

111030300 щодо податку на додану вартість (крім бюджетного відшкодування з податку на додану вартість, податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції), зупинення реєстрації податкових накладних)

справа №2а-7067/11/1370, стор. 47–48

справа №2а-9232/12/2670, стор. 52

справа №2а-12665/11/1370, стор. 42

справа №2а-16434/12/2670, стор. 44

справа №804/4100/17, стор. 53–54

справа №804/5338/13-а, стор. 42–43

справа №804/11275/13-а, стор. 57

справа №807/68/18, стор. 54

справа №808/1277/16, стор. 55–56

справа №808/2404/17, стор. 58

справа №808/2524/17, стор. 50

справа №809/1337/17, стор. 49

справа №810/868/17, стор. 51

справа №810/1585/17, стор. 55

справа №810/6689/14, стор. 54

справа №815/1851/15, стор. 56

справа №815/4615/15, стор. 55

справа №816/3995/15, стор. 49

справа №820/1636/17, стор. 51–52

справа №821/1431/17, стор. 51

справа №821/1648/17, стор. 50

справа №826/623/13-а, стор. 44–46

справа №826/1198/13-а, стор. 52–53

справа №826/3632/17, стор. 58–59

справа №826/7216/17, стор. 57

справа №826/11966/14, стор. 58

справа №826/14476/17, стор. 56

справа №826/14489/16, стор. 59–60

справа №826/14642/16, стор. 43–44

справа №826/15170/15, стор. 46–47

справа №0870/3891/12, стор. 60

111030500 щодо бюджетного відшкодування з податку на додану вартість

справа №807/2190/15, стор. 61

справа №816/86/18, стор. 82

справа №818/137/17, стор. 61

справа №820/3642/17, стор. 81

справа №826/7380/15, стор. 62, 91–92, 98–100

111030700 щодо акцизного податку, крім акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)

справа №803/1118/16, стор. 63

справа №803/1222/15-а, стор. 63–64

справа №820/2208/18, стор. 64–65

справа №826/15211/15, стор. 64

111031002 щодо рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин

справа №826/1392/16, стор. 65

111031101 щодо податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

справа №813/2487/17, стор. 65–66

111031102 щодо транспортного податку

справа №2а-11029/10/1370, стор. 69

справа №808/4115/16, стор. 70

справа №820/2693/16, стор. 69

справа №820/4101/16, стор. 68–69

справа №820/11337/15, стор. 68

справа №826/10080/16, стор. 66–68

111031200 щодо плати за землю

справа №804/592/17, стор. 70–71

справа №804/6779/17, стор. 84

справа №822/2611/15, стор. 72–73

справа №822/2695/17, стор. 71

справа №826/10289/16, стор. 71

справа №826/25591/15, стор. 71–72

111060000 щодо збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших зборів

справа №242/924/17, стор. 76

справа №760/6097/16-а (2а/760/590/16), стор. 75–76

справа №804/7236/14, стор. 73

справа №805/86/16-а, стор. 76

справа №805/1091/17-а, стор. 77–78

справа №812/292/18, стор. 76–77, 87–88

справа №812/980/16, стор. 74–75

справа №813/6045/13-а, стор. 74

справа №814/779/17, стор. 93

справа №821/597/17, стор. 75

212020000 повернення безпідставно набутого майна (коштів)

справа №826/9672/17, стор. 94

Довідкове видання

ЗБІРНИК
ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ
ВЕРХОВНОГО СУДУ
щодо вирішення спорів
у сфері оподаткування
та митної справи

Підписано до друку 25.06.2019. Гарнітура Muller. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 200 прим.

Стежте за нами онлайн:

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua